

2011 gegužės 31

Nr. 10 / 370

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

ISSN 1392-6098

Bažnyčios žinios

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI	
APIE MALDĄ (II)	2
APIE ABRAOMO UŽTARIAMĄJĄ MALDĄ	3
APIE JOKŪBO IMTYNES SU DIEVU	5

Šventasis Sostas

Popiežiškoji komisija <i>Ecclesia Dei</i> INSTRUKCIJA DĖL POPIEŽIAUS BENEDIKTO XVI <i>MOTU PROPRIO</i> PASKELBTO APAŠTALIŠKOJO LAIŠKO <i>SUMMORUM PONTIFICUM</i> TAIKYMO	7
Tikėjimo mokymo kongregacija APLINKRAŠTIS, SKIRTAS PADĖTI VYSKUPŲ KONFERENCIJOMS PARENGTI GAIRES, KAIP ELGTIS TAIS ATVEJ AIS, KAI NEPILNAMEČIAI SEKSUALIAI IŠNAUDOJAMI DVASININKŲ	10

Bažnyčia Lietuvoje

Spaudos konferencijoje pristatytas komunikatas „Krikščioniškųjų vertybių išsaugojimas reglamentuojant dirbtinį apvaisinimą“	13
Katalikų, Stačiatikių ir Evangelikų liuteronų Bažnyčių Lietuvoje komunikatas „Krikščioniškųjų vertybių išsaugojimas reglamentuojant dirbtinį apvaisinimą“	14
Gailestingumo šventė	15
Paminėtas Kauno arkivyskupijos 85-erių metų jubiliejus	17
Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija	18
Dievo tarno Teofiliaus Matulionio beatifikacijos bylos eiga	19
Diskusijoje prokurorai ir socialiniai darbuotojai aptarė kovą prieš prekybą žmonėmis	21

Homilijos

PENKIASDEŠIMTOJI DIENA Šventosios Dvasios Atsiuntimas – Sekminės	22
AMŽINASIS DIALOGAS Švenčiausioji Trejybė (A)	23

Bažnyčia pasaulyje

Benediktas XVI bendravo su astronautais	24
Popiežius smerkė spekuliacijas maisto produktais	24

Benediktas XVI

Apie maldą

(antroji katechezė)

2011 m. gegužės 11 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau tęsti apmąstymus apie tai, kaip malda ir religinis jausmas buvo žmogaus dalis per visą jo istoriją.

Gyvename epochoje, kurioje akivaizdūs sekuliarizmo ženklai. Atrodo, kad Dievas pranyko iš daugelio žmonių akiračio arba virto tikrove, kurios atžvilgiu laikomasi abejingai. Kita vertus, sykiu regime daug ženklų, liudijančių religinio jausmo pabudimą, Dievo svarbos žmogaus gyvenimui atradimą iš naujo, dvasinį poreikį įveikti grynai horizontalų bei materialistinių požiūrį į žmogaus gyvenimą. Žvelgiant į neseną istoriją, į akis krinta tai, kad klydo pranašai, Apšviesotos epochoje prognozavę religijų išnykimą ir aukštinę absoliutų, nuo tikėjimo atsietą protą, išsklaidantį religinio dogmatizmo tamsumas bei sugriaunantį „šventybės pasaulį“ ir taip sugražinantį žmogui jo laisvę, kilnumą ir nepriklausomybę nuo Dievo. Pastarojo šimtmečio su dviem jo tragiškais pasauliniais karais patirtis įstūmė krizėn pažangą, kurią, regis, laidavo autonominis žmogaus protas be Dievo.

Katalikų Bažnyčios katekizme patvirtinama: „Kurdamas Dievas kiekvieną esybę pašaukia iš nebūties į buvimą. Apvainikuotas garbe ir didybe, žmogus, kaip ir angelai, gali pripažinti, koks nuostabus Viešpaties vardas visoje žemėje. Net per savo nuodėmę praradęs panašumą į Dievą, žmogus lieka savo Kūrėjo paveikslas. Jis tebetrokšta į buvimą jį pašaukusio Dievo. Visos religijos liudija, kad ieškoti Dievo neatsiejama nuo žmogaus esmės“ (2566). Galime sakyti, – kaip jau parodžiau paskutinėje katechezėje, – kad nuo toliausios praeities iki mūsų dienų nėra buvę civilizacijos, kuri nebūtų buvusi religinga.

Žmogus religingas iš prigimties, jis yra *homo religiosus* ne mažiau negu *homo sapiens* ir *homo faber*: „Dievo troškimas, – rašoma katekizme, – yra įrašytas žmogaus širdyje, nes žmogus sukurtas Dievo ir Dievui“ (27). Kūrėjo paveikslas išpaustas į jo būtį, ir jis jaučia poreikį surasti šviesą, kad atsakytų į klausimus, susijusius su giliaja tikrovės prasme, į tuos klausimus, į kuriuos atsakyti nepajėgia nei jis pats, nei pažanga, nei empiriniai mokslai. *Homo religiosus*

išnyra ne tik senovės pasaulyje, jis sutinkamas visoje žmonijos istorijoje. Stengiantis atsiliepti į pilnatvės ir laimės troškimą, į išganymo poreikį ir prasmės paiešką, turtingame žmogiškosios patirties lauke išaugo įvairios religiško formos. „Skaitmeninis“ žmogus lygiai kaip ir urvinis religinėje patirtyje ieško būdų, kaip įveikti savo baigtinumą ir apsaugoti savo trapų nuotykį žemėje. Apskritai gyvenimas be transcendentinio horizonto neturi pilnatviškos prasmės, ir laimę, kurios visi trokštame, spontaniškai projektuojame į ateitį, į „rytojų“, kuris dar turi tapti tikrove. Vatikano II Susirinkimas deklaracijoje *Nostra aetate* pabrėžia: „Iš įvairių religijų žmonės laukia atsakymo į paslaptingas žmogiškosios būties mįsles, kurios ir šiandien, kaip kitados, skverbiasi į širdies gelmes: kas yra žmogus? Kokia mūsų gyvenimo prasmė ir koks jo tikslas? Kas yra gėris ir kas nuodėmė? Kokia kančios kilmė ir kokia jos paskirtis? Koks kelias veda į tikrąją laimę? Kas yra mirtis, teismas ir atlygis po mirties? Pagaliau, kas yra tas galutinis ir neišreikšiamas slėpinys, kuris apgobia mūsų egzistenciją, iš kurio esame kilę ir į kurį veržiamės?“ (1). Žmogus suvokia, kad pats vienas negali patenkinti pamatinio poreikio suprasti. Pasiduodamas iliuzijoms ir save apgaudinėdamas, kad jam užtenka jo paties, žmogus jaučia, jog taip nėra, jaučia poreikį atsiverti kažkam ar kam nors, kas galėtų jam duoti tai, ko trūksta; jis turi išžengti iš savęs ir gręžtis link to, kuris pilnatviškai gali patenkinti jo gilųjį troškimą.

Žmogus nešioja savyje begalybės alkį, amžinybės ilgesį, grožio paiešką, meilės troškimą, šviesos ir tiesos poreikį, kreipiantį į Absoliutą; žmogus nešioja savyje Dievo troškimą. Ir žmogus kažkaip žino, kad gali kreiptis į Dievą, gali melstis. Šventasis Tomas Akvinielis, vienas didžiausių teologų istorijoje, malda apibrėžia „kaip žmogaus jaučiamo Dievo troškimo išraišką“. Ši trauka prie Dievo, paties Dievo įdėta į žmogų, yra maldos siela, besireiškianti gausybe formų ir būdų priklausomai nuo istorijos, laiko, akimirkos, malonės ir netgi kiekvieno maldininko nuodėmės. Žmogaus istorijai žinomos įvairios maldos formos, nes ji išrutuliojo įvairių būdų, kaip atsiverti Kitam, tiek, kad malda galime laikyti kiekvienos kultūros ir religijos patirtimi.

Brangūs broliai ir seserys, praėjusį trečiadienį pamatėme, kad malda nesusijusi su konkrečiu kontekstu, bet įrašyta kiekvieno asmens ir kiekvienos civilizacijos širdyje. Kalbėdami apie malda kaip apie žmogaus kaip tokio, kaip *homo orans* patirtį, turime, žinoma, suvokti, jog iš pradžių tai vidinė nuostata, pirmesnė už praktikas ir formules, būdas stovėti Dievo akivaizdoje pirmiau, negu atliekami kulto veiksmai ar taria-

mi žodžiai. Maldos šerdis ir šaknys glūdi didžiausioje asmens gelmėje, todėl ji nėra lengvai iššifruojama ir gali būti neteisingai suprantama bei mistifikuojama. Ir šia prasme galime pakartoti: melstis sunku. Malda yra padėkos vieta, stiebimasis į neregimybę, neišreiškiamybę ir nepasiekiamybę. Todėl malda yra iššūkis visiems, malonė, kurios būtina šauktis, dovana to, į kurį jinai krypsta.

Kiekvienos istorinės epochos žmogus maldoje save ir savo situaciją vertindavo Dievo akivaizdoje, remdamasis Dievu bei kreipdamasis į Dievą, ir patirdavo save kaip pagalbos reikalingą kūrinį, negebantį sau suteikti egzistencijos pilnatvės ir vilties. Filosofas Ludwigas Wittgensteinas primena, kad „melstis reiškia jausti, jog pasaulio prasmė yra už pasaulio ribų“. Šio santykio su tuo, kuris egzistencijai suteikia prasmę, su Dievu, dinamikoje viena iš maldos tipikų išraiškų yra parklupimas. Šiame judesyje glūdi radikalus dviprasmiškumas: aš galiu būti priverstas parklupti – tai skurdo ir vergystės būvis – ir galiu parklupti spontaniškai, taip parodydamas, jog esu ribotas ir kad man reikalingas Kitas. Jam parodau, jog esu silpnas, varganas, nusidėjėlis. Maldos patirtimi žmogiškasis kūrinys išreiškia visą savo savivoką, visa, kas sudaro jo egzistenciją, ir kartu visą save gręžia į Būtį, kurios akivaizdoje stovi, kreipia savo sielą į Slėpinį, iš kurio tikisi giliausių troškimų patenkinimo ir pagalbos savo gyvenimo vargumams įveikti. Tas žvelgimas į Kitą, tas grėžimasis į „anapus“ yra maldos kaip patirties, įveikiančios tai, kas jusliška ir kontingentiška, esmė.

Žmogaus ieškojimus galiausiai pilnatviškai patenkina tik Dievas. Malda, kuri yra atvirumas Dievui ir širdies kėlimas į jį, taip tampa asmeniniu ryšiu su juo. Ir net žmogui savo Kūrėją užmiršus, gyvasis ir tikrasis Dievas nenuilstamai kviečia žmogų į slėpininę susitikimą maldoje. Katekizme teigiama: maldoje „visada pirmas su meile kreipiasi ištikimasis Dievas, o žmogaus kreipimasis visada tėra atsakymas. Kuo labiau apsireiškia Dievas ir leidžia žmogui pačiam save pažinti, tuo labiau malda tampa abipusiu šauksmu ir Sandoros drama, į kurią žodžiais ir veiksmais įsijungia širdis. Ši drama driekiasi per visą išganymo istoriją“ (2567).

Brangūs broliai ir seserys, mokykimės stovėti Dievo, Jėzuse Kristuje apsireiškusio Dievo, akivaizdoje, mokykimės tyloje, viduje išgirsti jo balsą, kviečiantį ir vedantį mus į mūsų egzistencijos gelmę, į gyvybės šaltinį, išganymo versmę, idant peržengtume savo gyvenimo ribas ir atsivertume Dievo matui, santykiui su juo, kuris yra begalinė Meilė. Dėkoju.

Apie Abraomo užtariamąją malda

2011 m. gegužės 18 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Pastarosiose dviejose katechezėse malda apmąstėme kaip visuotinį reiškinį, įvairiomis formomis būdingą visiems laikams ir visoms kultūroms. Šiandien šia tema norėčiau pradėti biblinį kelią, padėsiantį mums pagilinti Dievo ir žmogaus sandoros, įkvepiančios visą išganymo istoriją ligi jos aukščiausio taško – galutinio Žodžio, Jėzaus Kristaus, dialogą. Tas kelias akins stabtelėti prie kelių paradigminių Senojo ir Naujojo Testamento tekstų ir asmenybių. Pirmą maldos pavyzdį savuoju Sodomos ir Gomoros miestų užtariamu mums rodo didysis protėvis Abraomas (plg. *Rom* 4, 11–12; 16–17). Norėčiau jus pakviesti pasinaudoti artimiausiomis katechezėmis geriau susipažįstant su Biblija, kurią, tikiuosi, turite namie ir kuriai paskaityti ir maldingai apmąstyti per savaitę skiriate laiko, kad geriau pažintumėte įstabią Dievo ir žmogaus – mums apsireiškiančio Dievo ir jam atsakančio, besimeldžiančio žmogaus – santykio istoriją.

Pirmasis tekstas, kurį norėčiau apmąstyti, yra Pradžios knygos 18-ajame skyriuje. Jame pasakojama, kad Sodomos ir Gomoros gyventojų nedorybės buvo pasiekusios tokį laipsnį, jog Dievas turėjo įsikišti, kad įvykdytų teisingumo aktą ir sustabdytų blogį, sugriaudamas šiuos miestus. Ir štai čia su savo užtariamąja malda įsiterpia Abraomas. Dievas nusprendžia atskleisti jam, kas turi įvykti, ir parodyti blogio didumą bei jo baisius padarinius, nes Abraomas yra jo išrinktasis, kuriam skirta tapti gausia tauta ir visam pasauliui nešti Dievo palaiminimą. Jam tenka išganymo misija, kuria atsiliepiama į nuodėmę, įsiskverbusia į žmogaus tikrovę: per jį Viešpats nori vėl gražinti žmoniją prie tikėjimo, klusnumo, teisingumo. Ir štai dabar šis Dievo draugas atsiveria pasaulio tikrovei ir poreikiams, meldžiasi už tuos, kurie turi būti nubausti, prašo, kad jie būtų išgelbėti.

Abraomas iškart iškelia problemą visu rimtumu ir taria Viešpačiui: „Ar iš tikrųjų pražudysi teisųjį su nedorėliu? Jei mieste rastųsi penkiasdešimt teisųjų, neįprastai pražudytum tą vietą ir neatleistum jai dėl penkiasdešimties mieste esančių teisųjų? Ne tavo būdas daryti tokį dalyką – žudyti teisųjį su nedorėliu ir padaryti teisųjį lygų nedorėliui! Tai ne tavo būdas! Argi tas, kuris yra visos žemės Teisėjas, nesielgs teisingai?“ (*Pr* 18, 23–25). Šiais žodžiais labai drąsiai Abraomas primena Dievui būtinybę vengti susidorojimo be teismo: jei miestas kalnas, tai teisinga pasmerkti nusikaltimą ir

paskirti bausmę, tačiau, pasak didžiojo protėvio, būtų neteisinga bausti be skirtumo visus gyventojus. Jei mieste yra nekaltųjų, jų nevalia traktuoti kaip kaltųjų. Abraomas pagrįstai sako Dievui, kad Dievas, kuris yra teisingas, taip elgtis negali.

Tačiau skaitydami tekstą įdėmiau, pamatome, kad Abraomo prašymas yra dar rimtesnis ir gilesnis, nes juo prašoma ne tik išgelbėti nekaltuosius. Abraomas prašo atleisti visam miestui ir daro tai apeliuodamas į Dievo teisingumą: „Nejau pražudytum tą vietą ir neatleistum jai dėl penkiasdešimties mieste esančių teisiųjų?“ (24b). Taip jis apyvarton paleidžia naują teisingumo idėją – teisingumo, kuris neapsiriboja kaltųjų nubaudimu, kaip daro žmonės, bet yra kitoks, dieviškasis teisingumas, ieškantis gėrio ir kuriantis jį per atleidimą, perkeičiantis, atverčiantis ir išgelbėjantis nusidėjėli. Tad savo malda Abraomas šaukiasi ne tik atlyginamojo teisingumo, bet ir išganomojo įsikišimo, kuriuo, atsižvelgiant į nekaltuosius, iš kaltės išlaisvinami ir bedieviai jiems atleidžiant. Kone paradoksaliau Abraomo mintį galima apibendrinti taip: akivaizdu, kad nekaltųjų nevalia traktuoti kaip kaltųjų, tai būtų neteisinga. Priešingai, kaltuosius reikia traktuoti kaip nekaltuosius įgyvendinant „aukštesnįjį“ teisingumą, suteikiant jiems išgelbėjimo galimybę, nes nusidėjėliai, priėmę Dievo atleidimą, išpažinę savo nuodėmes ir leisdami būti išgelbėti, daugiau nebedaro bloga ir patys tampa teisiaisiais, kurių nebereikia bausti.

Štai tokio teisingumo Abraomas prašo savo užtarimu, prašo būdamas tikras, kad Viešpats gailestingas. Abraomas nereikalauja iš Dievo to, kas prieštarautų jo esmei. Jis beldžiasi į Dievo širdies vartus žinodamas jo tikrąją valią. Žinoma, Sodoma yra didelis miestas, penkiasdešimt teisiųjų tarsi nedaug, bet ar Dievo teisingumas ir jo atleidimas neišreiškia jo gerumo galios, net jei ši atrodo mažesnė ir silpnesnė už blogį? Sodomos sugriovimu turėtų būti sustabdytas blogis mieste, tačiau Abraomas žino, kad Dievas turi kitokių būdų ir priemonių, kaip apriboti blogio sklaidimą. Nuodėmės spiralę gali nutraukti atleidimas, ir savo pokalbyje su Dievu Abraomas apeliuoja kaip tik į tai. O kai Viešpats sutinka pagailėti miesto, jei atsirastų tik penkiasdešimt teisiųjų, jis savo malda ima skverbtis giliau į dieviškojo gailestingumo bedugnę. Abraomas – kaip pamename – pradedą mažinti išgelbėjimui būtinų nekaltųjų kiekį: jei ne penkiasdešimt, gal pakaktų keturiasdešimt penkių, ir dar mažiau, kol pagaliau, jam kone begėdiškai atkakliai toliau prašant, pasiekiami dešimties. „O jei rastųsi ten keturiasdešimt, trisdešimt, dvidešimt, dešimt“ (plg. 29, 30, 31, 32). Juo mažesnis kiekis, juo didesnis gailestingumas Dievo, kantriai besiklausančio maldos ir į kiekvieną prašymą atsakančio: „Pasigailėsiu... nesunaikinsiu... to nedarysiu“ (plg. 26, 28, 29, 30, 31, 32).

Tad Abraomo užtarimu Sodoma galėjo būti išgelbėta, jei ten būtų radęsi tik dešimt teisiųjų. Tokia yra maldos galia. Mat per užtarimą, meldimą Dievo išgelbėti kitus, rodosi ir reiškiasi Dievo visada puoselėjamas troškimas išganyti nuodėmingą žmogų. Su blogiu nesitaikstoma, jis turi būti parodytas ir sunaikintas bausme: būtent tokia yra Sodomos sugriovimo funkcija. Tačiau Viešpats nori ne nusidėjėlio mirties, bet kad jis atsiverstų ir gyventų (plg. Ez 18, 23; 33, 11), visada trokšta atleisti, gelbėti, dovanoti gyvenimą, blogį perkeisti į gėrį. Būtent kaip tik toks dieviškasis troškimas maldoje virsta žmogaus troškimu ir reiškiasi užtarimo žodžiais. Savo maldavimu Abraomas paskolino savo balsą, taip pat ir širdį dieviškajai valiai: Dievo troškimas yra gailestingumas, meilė ir išganingoji valia, ir per Abraomą ir jo maldą tas Dievo troškimas gauna galimybę konkrečiai pasirodyti žmonių istorijoje, kad būtų ten, kur būtina malonė. Savo maldos balsu Abraomas leidžia pasireikšti Dievo troškimui, troškimui ne sugriauti, bet išgelbėti Sodomą, dovanoti gyvenimą atsivertusiam nusidėjėliui.

Būtent to trokšta Viešpats, ir jo dialogas su Abraomu yra ilga ir nedviprasmiška jo gailestingosios meilės apraiška. Poreikis surasti teisių žmonių mieste tampa vis primygtinesnis ir galiausiai visiems gyventojams išgelbėti pakanka dešimties. Kodėl Abraomas apsiriboja dešimtimi, tekste nepasakoma. Galbūt tai skaičius, rodantis minimalų bendruomenės branduolį (dar ir šiandien dešimt asmenų yra būtinas *kvorumas* viešai žydų maldai). Kad ir kaip būtų, galvoje čia turimas nedidelis skaičius, nedidelė gėrio dalelė, pakankama dideliui blogiui išgelbėti. Tačiau Sodomijoje ir Gomoroje neatsiranda nė dešimties teisiųjų, ir miestas sugriau-namas. Būtinybę jį sugriauti paradoksaliai liudija kaip tik užtariamoji Abraomo malda. Mat kaip tik ta malda atskleidė išganingąją Dievo valią: Viešpats buvo pasirengęs ir troško atleisti, bet miestai liko taip užsisklendę visus apimančiame ir kaustančiame blogyje, jog neatsirado būtinų nekaltųjų, galėjusių blogį perkeisti į gėrį. Mat kaip tik tokio išganomojo kelio meldė Abraomas: būti išganytam reiškia ne tiesiog išvengti bausmės, bet būti išlaisvintam iš mummyse gyvenančio blogio. Panaikintina ne bausmė, bet nuodėmė, meilės Dievo atmetimas, kuriame pačiame jau glūdi bausmė. Pranašas Izaijas maištaujančiai tautai sakė: „Tavo paties nedorumas nubaus tave, tavasis atsimetimas nuo manęs pasmerks tave. Taigi apsvarstyk ir praregėk, kaip baisiai kartu tau Viešpatį, savo Dievą, palikti“ (Jer 2, 19). Būtent iš to liūdnumo ir kartėlio Viešpats trokšta išgelbėti žmogų išlaisvindamas jį iš nuodėmės. Tačiau tam reikia vidinės permainos, kokios nors gėrio atramos, pradmenų blogiui į gėrį, neapykantai į meilę, kerštui į atleidimą perkeisti. Štai kodėl mieste turi būti

teisiųjų, ir Abraomas nepaliaudamas kartoja: „Galbūt ten rastūsi...“: kad grįžtų sveikata ir gyvastis, „ten“, ligos tikrovėje, turėtų būti gėrio sėklų. Tie žodžiai skirti ir mums – kad mūsų miestuose būtų gėrio sėklų, kad padarytume viską, idant ne tik dešimt teisiųjų laiduotų mūsų miestų tikrą gyvenimą bei išlikimą ir išgelbėtų mus nuo to kartumo, kuris yra Dievo nebuvimas. O Sodomos ir Gomoros ligos tikrovėje šių sėklų nebūta.

Tačiau Dievo gailestingumas jo tautos istorijoje dar labiau išsiplėtė. Sodomai išgelbėti reikėjo dešimties teisiųjų, o Jeremijas Visagalio vardu pareiškia, kad Jeruzalei išgelbėti užtektų vieno teisiojo: „Paklajokite Jeruzalės gatvėmis, žvalgykitės ir stebėkite! Ieškokite jos aikštėse, ar rasite žmogų – bent vieną žmogų, vykdanį teisingumą ir ieškanį teisybės, idant galėčiau jai atleisti!“ (5, 1). Kiekis vėl sumažėjo, Dievo gerumas pasirodė dar didesnis. Bet ir to nepakanka, per kraštus besiliejančias Dievo gailestingumas nesulaukia gėrio atsako, kurio ieško, ir Jeruzalė krinta apgulta prieš. Pačiam Dievui prireikė tapti šiuo teisiuoju. Štai kam reikalingas įsikūnijimo slėpinys: kad laiduotų teisųjį, Jis tapo žmogumi. Teisusis visada bus, nes tai – Jis: Dievui pačiam reikėjo tapti tuo teisiuoju. Begalinė ir nuostabą kelianti dieviškoji meilė pilnatviškai apsiereiškė, kai Dievo Sūnus tapo žmogumi, galutiniu Teisiuoju, tobulu Nekaltuoju, kuris visą pasaulį išgelbėjo mirdamas ant kryžiaus, atleisdamas ir užtardamas tuos, kurie „nežino, ką darą“ (Lk 23, 34). Tada kiekvieno žmogaus malda sulauks atsako, kiekvieno iš mūsų užtarimai bus iki galo išgirsti.

Brangūs broliai ir seserys, Abraomo, mūsų tėvo tikėjimo požiūriu, maldavimai tepamoko mus vis labiau atverti savo širdį apšciam Dievo gailestingumui, kad kasdienėje maldoje trokštume žmonijos išganymo ir atkakliai bei pasitikėdami to prašytume Viešpaties, kuris yra didus meile. Dėkoju.

Apie Jokūbo imtynes su Dievu

2011 m. gegužės 25 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šiandien norėčiau su jumis apmąstyti Pradžios knygos tekstą, kuriame pasakojama apie gana ypatingą epizodą iš protėvio Jokūbo istorijos. Tą tekstą nėra lengva aiškinti, tačiau jis svarbus mūsų tikėjimo ir maldos gyvenimui. Jame perteikiama Jokūbo imtynių su Dievu prie Jaboko brastos istorija, kurios ištrauką ką tik girdėjome.

Pamenate, kad Jokūbas mainais į dubenį lęšių sriubos paveržė iš Esavo pirmagimio teisę, o paskui, pasinaudodamas nusenusio tėvo Izaoko aklumu, apgaule paglemžė pastarojo palaiminimą. Pasprukęs nuo Esavo pykčio, prisiglaudė pas giminaitį – Labaną, vedė, praturtėjo ir dabar keliavo atgal į gimtąjį kraštą stoti brolio akivaizdon, išmintingai pasirūpinęs tam tikromis atsargumo priemonėmis. Tačiau beveik pasirengusį tam susitikimui – per Esavo teritorijos ribą žyminčios upės brastą jau buvo pasiūsti jo palydovai – Jokūbą, kai jis liko vienas, staiga užpuola nežinomas vyras, su kuriuo Jokūbas imasi visą naktį. Būtent šios Pradžios knygos 32-ajame skyriuje aprašytos grumtynės vyras prieš vyrą jam tampa nepakartojama Dievo patirtimi.

Naktis yra tinkamas metas veikti slapčia, taigi geriausia akimirka įžengti į savo brolio teritoriją nepastebėtam ir galbūt puoselėjant iliuziją užklupti Esavą netikėtai. Tačiau jis pats užklumpamas netikėto išpuolio, kuriam nėra pasirengęs. Jokūbas panaudojo visas savo gudrybes, mėgindamas išsisukti iš pavojingos padėties, manė, kad jam pavyko viską sukontroliuoti, ir štai dabar pakliūva į paslaptinę grumtynę visiškai vienas, be galimybės organizuoti tinkamą gynybą. Beginklis Jokūbas naktį kovoja su kažkuo. Tekste užpuoliko tapatybę nenurodoma; vartojama hebrajiška sąvoka, bendrai reiškianti „vyrą“, „kažką“; tai miglotas, neaiškus apibrėžimas, kuriuo sąmoningai neatskleidžiama, kas užpuolikas. Tamsu. Jokūbui nepavyksta aiškiai įžiūrėti, kas priešininkas, todėl jis nežinomas lieka ir skaitytojui. Kažkas stoja prieš protėvį – tai vienintelis pasakotojo pateikiamas faktas. Tik pabaigoje, grumtynėms pasibaigus ir tam „kažkam“ pranykus, Jokūbas jį įvardija ir geba pasakyti, kad ėmėsi su Dievu.

Tad epizodas rutuliojasi neaiškiai, ir sunku nuvokti ne tik Jokūbo užpuoliko tapatybę, bet ir kovos eigą. Skaitant ištrauką, nelengva nustatyti, kuris iš dviejų varžovų paima viršų. Iš vartojamų veiksmažodžių neaiškus subjektas, o veiksmas plėtojasi kone prieštarai: kai jau atrodo, kad vienas iš jų nugalėjo, iškart po to einantis veiksmas tam prieštarauja ir rodo, jog nugalėtojas kitas. Iš pradžių, regis, stipresnis yra Jokūbas, o priešininkas – konstatuojama tekste – „negali jo įveikti“ (eil. 26); tačiau jis suduoda į Jokūbo šlaunies įdubą ir šlaunį išnarina. Pagalvotum, kad Jokūbas dabar turi pasiduoti, tačiau būtent anas prašo jį paleisti. Protėvis atsisako iškeldamas sąlygą: „Paleisiu tave tik, kai mane palaiminsi“ (eil. 27). Tas, kuris apgaule pagrobė iš brolio pirmagimio palaiminimą, dabar reikalauja, jog jį palaimintų nepažįstamasis, kuriame galbūt ima įžvelgti dieviškuosius bruožus, tačiau vis dar ligi galo jo neatpažįsta.

Varžovas, kuris, rodos, yra laikomas sugriebtas ir todėl nugalėtas Jokūbo, užuot pakluse reikalavimui, klausia jo vardo: „Kuo tu vardu?“ Protėvis atsako: „Jokūbas“ (eil. 28). Čia grumtynės pasisuka kita linkme. Žinoti kieno nors vardą reiškia tam tikrą galią to asmens atžvilgiu, nes vardas biblinėje mąstysenoje apima giliausią individo tikrovę, atskleidžia jo paslaptį ir likimą. Todėl žinoti kieno nors vardą reiškia žinoti tiesą apie kitą, o tai leidžia tą kitą valdyti. Taigi, atskleisdamas savo vardą nepažįstamajam, Jokūbas perleidžia save į rankas priešininkui, tai pasidavimo, visiško savęs atidavimo kitam būdas.

Tačiau taip pasiduodamas Jokūbas paradoksaliai išnyra ir kaip nugalėtojas, nes kartu su pergalės pripažinimu iš priešininko gauna naują vardą; tas jam pasako: „Toliau tavo vardas bus nebe Jokūbas, bet Izraelis, nes ėmeisi su Dievu bei žmonėmis ir nugalėjai“ (eil. 29). Vardas „Jokūbas“ priminė problemiškas protėvio ištakas: hebrajiškai jis iš tiesų siejosi su žodiu „kulnas“ ir perkeldavo skaitytoją į Jokūbo gimimo akimirka, kai išeidamas iš motinos iščių jis laikė savo brolio dvyonio kulną (plg. *Pr* 25, 26), tokiam įvykiui tarsi iš anksto pranašaujant, kad suaugęs perims brolio teises. Tačiau Jokūbo vardas taip pat primena veiksmą „apgauti, klasta užimti“. Dabar, grumtynėse, protėvis atskleidžia savo kaip apgaviko, klastingo grobiko tikrovę, o kitas, kuris yra Dievas, šią neigiamą tikrovę perkeičia į tai, kas teigiama: apgavikas Jokūbas virsta Izraeliu; jam suteikiamas naujas vardas, reiškiantis naują tapatybę. Bet ir čia tekste sąmoningai išlaikomas dvejojumas, nes tikėtiniausia vardo „Izraelis“ reikšmė yra „Dievas yra galingas, Dievas triumfuoja“.

Tad Jokūbas paėmė viršų, nugalėjo – jo priešininkas pats tai pripažįsta, – tačiau jo nauja tapatybė, gauta iš priešininko, patvirtina ir liudija Dievo pergalę. Kai Jokūbas savo ruožtu pasiteirauja varžovo vardo, tas atsisako jį pasakyti, tačiau apreiškia save nedviprasmišku laiminimo judesiu. Palaiminimas, protėvio paprašytas imtynių pradžioje, dabar jam suteikiamas. Šis palaiminimas nėra pavogtas apgaule, bet laisvai duotas Dievo, jo Jokūbas sulaukė todėl, kad dabar yra vienas, be apsaugos, be gudrybių ir apgaulių, beginklis atiduoda save į kito rankas, pripažįsta pasiduodantis ir išpažįsta tiesą apie save. Ir tada, grumtynių pabaigoje, gavęs palaiminimą, protėvis pagaliau geba atpažinti kitą – palaiminimo Dievą: „Aš mačiau Dievą veidas į veidą, tačiau mano gyvybė buvo apsaugota“ (eil. 31) ir dabar gali kirsti brastą turėdamas naują vardą, tačiau „užkariautas“ Dievo ir visam laikui paženklintas šlubčiojimo dėl išnarintos šlaunies.

Biblijos egzegezė šį tekstą aiškina įvairiopa; mokslininkai jame išžiūri skirtingų žanrų intencijas ir li-

teratūrinius dėmenis, sąsajas su keliais liaudies pasakojimais. Tačiau šie elementai, šventųjų autorių paimti ir įtraukti į Biblijos pasakojimą, pakeičia savo reikšmę, ir tekstas atsiveria platesniems matmenims. Imtynių epizodas prie Jaboko tikinčiajam pateikiamas kaip paradigminis tekstas, kuriame Izraelio tauta kalba apie savo pačios ištakas ir nusako ypatingą santykį tarp Dievo ir žmogaus. Štai kodėl Katalikų Bažnyčios katekizme teigiama: „Dvasinė Bažnyčios tradicija tą pasakojimą laiko maldos simboliu, nes malda yra tikėjimo kova ir ištvermės pergalė“ (2573). Biblijos tekste mums kalbama apie ilgą Dievo ieškojimo naktį, apie grumtynes siekiant pažinti jo vardą ir išvysti jo veidą; kaip tik maldos naktį atkakliai ir ištvermingai iš Dievo prašoma palaiminimo ir naujo vardo, naujos tikrovės kaip atsivertimo ir atleidimo vaisiaus.

Šitaip Jokūbo naktis prie Jaboko tikinčiajam tampa atsparos tašku maldoje iškiliausiai išreiškiamam santykiui su Dievu suprasti. Malda reikalauja pasitikėjimo, artumo, simbolinio „fizinio“ sąlyčio ne su Dievu kaip priešininku ir priešu, bet su laiminančiu Viešpačiu, kuris visada lieka slėpingas, nepasiekiamas. Dėl šios priežasties šventasis autorius pasitelkia grumtynių įvaizdį, simbolizuojantį dvasios tvirtumą, ištvermingumą, atkaklumą siekiant to, ko trokštame. O jei troškimo objektas yra santykis su Dievu, jo palaiminimas ir meilė, tai grumtynių negali nevainikuoti dovanojimas Dievui, pripažįstant savo silpnybes – grumtynės laimimos kaip tik tada, kai save atiduodame į gailėstingas Dievo rankas.

Brangūs broliai ir seserys, mūsų visas gyvenimas yra kaip ši ilga grumtynių ir maldos naktis, turinti baigtis Dievo palaiminimo troškimu ir prašymu, – palaiminimo, kurio neįmanoma pasiekti ar laimėti savo pačių išgalėmis, bet kuris iš Jo gautinas nuolankiai kaip neužtarnauta dovana, leidžianti mums galiausiai atpažinti Viešpaties veidą. O kai tai nutinka, pakinta visa mūsų tikrovė; gauname naują vardą ir Dievo palaiminimą. Maža to, Jokūbas, gavęs naują vardą, tapęs Izraeliu, pervadina ir vietą, kur ėmėsi su Dievu; jis toje vietoje meldėsi ir davė jai naują vardą Penuelis, tai reiškia „Dievo veidas“. Taip pavadindamas šią vietą, jis pripažino, jog ji kupina Dievo artumo, padarė žemę šventą, įspausdamas į ją slėpingo susitikimo su Dievu atminimą. Jis, kuris leidžiasi būti palaiminamas Dievo, atiduoda save jam ir leidžia save pakeisti, daro pasaulį palaimintą. Tepadedu mums Viešpats kovoti gerą tikėjimo kovą (plg. *1 Tim* 6, 12; *2 Tim* 4, 7) ir savo maldose prašyti jo palaiminimo, idant jis atnaujintų mūsų lūkestį išvysti jo Veidą. Dėkoju.

Popiežiškoji komisija *Ecclesia Dei*

Instrukcija dėl popiežiaus Benedikto XVI *Motu proprio* paskelbto apaštališkojo laiško *Summorum Pontificum* taikymo

I. Įžanga

1. 2007 m. liepos 7 d. paskelbtas ir 2007 m. rugsėjo 14 d. įsigaliojęs popiežiaus Benedikto XVI apaštališkasis laiškas *Motu proprio Summorum Pontificum* visuotinei Bažnyčiai padarė labiau prieinamą Romos liturgijos turtingumą.

2. Šiuo *Motu proprio* popiežius Benediktas XVI išleido Bažnyčiai visuotinį įstatymą, siekdamas naujomis normomis nustatyti 1962 m. galiojusios Romos liturgijos naudojimą.

3. Šventasis Tėvas, priminęs popiežių rūpinimąsi šventąja liturgija ir liturginių knygų pripažinimą, gražina tradicinį principą, kuris nuo neatmenamų laikų pripažįstamas ir būtina išlaikytinas ateičiai, pagal kurį „kiekviena dalinė Bažnyčia turi būti santarvėje su visuotine Bažnyčia ne tik tikėjimo mokymu bei sakramentiniais ženklais, bet ir iš apaštališkos ir nepertraukiamos tradicijos perimtais papročiais, kurių būtina laikytis norint ne vien išvengti klaidų, bet ir perteikti sveiką tikėjimą, nes Bažnyčios maldos įstatymas (*lex orandi*) atitinka jos tikėjimo įstatymą (*lex credendi*)“ (1).

4. Šventasis Tėvas, be kita ko, primena tuos popiežius, kurie buvo išskirtinai atsidavę šiai užduočiai, ypač šventąjį Grigalių Didįjį ir šventąjį Pijų V. Popiežius taip pat pabrėžia, kad tarp šventųjų liturginių knygų ypatingą vaidmenį istorijoje atliko Romos mišiolas, kuris buvo nuolat atnaujinamas iki palaimintojo popiežiaus Jono XXIII. Dėl liturginės reformos po Vatikano II Susirinkimo popiežius Paulius VI 1970 m. lotynų apeigų Bažnyčiai patvirtino naują Romos mišiolą, kuris po to buvo išverstas į įvairias kalbas. Popiežius Jonas Paulius II 2000 m. paskelbė šio Mišiolio trečiąjį leidimą.

5. Daugelis tikinčiųjų, išugdytų iki Vatikano II Susirinkimo liturginių formų dvasia, išreiškė gyvą troškimą išlaikyti senąją tradiciją. Todėl popiežius Jonas Paulius II specialiu indultu *Quattuor abhinc annos*, kurį 1984 m. paskelbė šventoji Dievo kulto kongregacija, tam tikromis sąlygomis suteikė galimybę vėl naudotis palaimintojo popiežiaus Jono XXIII išleistu Romos mišiolu. Be to, 1988 m. paskelbdamas *Motu proprio Ecclesia Dei*,

popiežius Jonas Paulius II paragino vyskopus didžiavasiškai suteikti šią galimybę visiems jos prašantiems tikintiesiems. Šią liniją tęsia popiežius Benediktas XVI, paskelbęs *Motu proprio Summorum Pontificum*, kur nurodomi kai kurie esminiai Romos rito *usus antiquior* kriterijai, kuriuos čia dera priminti.

6. Popiežiaus Pauliaus VI Romos mišiolio ir popiežiaus Jono XXIII Mišiolio paskutinio leidimo tekstai yra dvi Romos liturgijos formos, atitinkamai vadinamos ordinarine (įprastine) ir ekstraordinarine (ypatingąja): čia kalbama apie vienintelio Romos rito du gretutiniai egzistuojančius pritaikymo būdus. Tiek viena, tiek kita forma išreiškia tą patį Bažnyčios *lex orandi* įstatymą. Dėl savo senos ir garbingos vartosenos ekstraordinarinė forma turi būti išsaugota su jai derama pagarba.

7. *Motu proprio Summorum Pontificum* buvo palydėtas Šventojo Tėvo laišku vyskups, paskelbtu tą pačią dieną (2007 m. liepos 7 d.). Jame pateikiami papildomi paaiškinimai dėl paties *Motu proprio* tinkamumo ir būtinumo; juo buvo siekiama užpildyti spragą, suteikiant naują norminę tvarką 1962 m. galiojusiai Romos liturgijai. Ši tvarka buvo ypač reikalinga todėl, kad naujojo Mišiolio įvedimo metu neatrodė reikalinga skelbti potvarkius, kurie reguliuotų 1962 m. galiojusios liturgijos vartosena. Daugėjant tikinčiųjų, prašusių galimybės naudotis ekstraordinarine forma, tapo būtina šiam dalykui nustatyti kai kurias normas.

Be kita ko, popiežius Benediktas XVI tvirtina: „Abu Romos mišiolio leidimai vienas kitam neprieštarauja. Liturgijos istorijoje esama augimo bei pažangos, bet ne pertrūkio. Kas buvo šventa ankstesnėms kartoms, tas lieka šventa bei didinga ir mums ir negali būti staiga visiškai uždrausta ar net stačiai laikoma žalinga“ (2).

8. *Motu proprio Summorum Pontificum* svariai išreiškia popiežiaus magisteriumą ir jam būdingą tarnybą (*munus*) – tvarkyti šventąją Bažnyčios liturgiją (3), taip pat rodo Kristaus vikaro ir visuotinės Bažnyčios ganytojo rūpinimąsi (4). Jame siekiama:

a) pasiūlyti visiems tikintiesiems Romos liturgiją *usus antiquior* vartosena kaip rūpestingai saugotiną brangų turtą;

b) garantuoti ir realiai užtikrinti naudojimąsi ekstraordinarine forma tiems, kurie jos prašo, suvokiant, kad 1962 m. galiojusios lotyniškosios liturgijos naudojimas yra tikinčiųjų labai duota galimybė, todėl interpretuotina palankiai tikintiesiems, kuriems ji ir yra skirta;

c) puoselėti susitaikinimą Bažnyčioje.

II. Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* užduotys

9. Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* pagal jos kompetenciją popiežius suteikė ordinarinę atstovaujamaąją galią, ypač pavesdamas stebėti, kaip laikomasi *Motu proprio Summorum Pontificum* nuostatų ir kaip jos taikomos (plg. str. 12).

10. § 1. Popiežiškoji komisija šią valdžią vykdo ne tik per galias, prieš tai suteiktas popiežiaus Jono Pauliaus II ir patvirtintas popiežiaus Benedikto XVI (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum*, str. 11–12), bet ir dėka galios pagal hierarchinę viršenybę pareikšti sprendimą dėl rekursų, kurie jai teisėtai pateikiami dėl ordinaro administracinio akto, kuris atrodytų prieštaraujantis *Motu proprio*.

§ 2. Dekretai, kuriais Popiežiškoji komisija pareiškia savo sprendimą dėl rekursų, gali būti *ad normam iuris* apskundžiami Apaštališkosios signatūros Aukščiausiam tribunolui.

11. Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* priklauso prižiūrėti būsimus leidimus liturginių tekstų, susijusių su Romos rito ekstraordinarine forma, prieš tai juos patvirtinus Dievo kulto ir sakramentų tvarkos kongregacijai.

III. Ypatingosios normos

12. Atsižvelgiant į pasaulio vyskupų apklausą ir siekiant garantuoti *Motu proprio Summorum Pontificum* teisingą interpretaciją ir tinkamą taikymą, Popiežiškoji komisija jai suteikta valdžia ir įgaliojimais skelbia šią instrukciją pagal Kanonų teisės kodekso 34 kanoną.

Vyskupijų vyskupų kompetencija

13. Pagal Kanonų teisės kodeksą (5) vyskupijų vyskupai turi stebėti, kad liturgijos srityje būtų užtikrinamas bendrasis gėris, ir daryti tai tokiu būdu, kad vyskupijoje viskas vyktų oriai, taikiai, išlaikant ramybę ir visuomet atitiktų Romos vyskupo dvasią (*mens*), aiškiai išreikštą *Motu proprio Summorum Pontificum* (6). Ginčo ar pagrįstos abejonės atveju dėl šventimo ekstraordinarine forma sprendimo teisė rezervuojama Popiežiškajai komisijai.

14. Vyskupijos vyskupui tenka užduotis imtis visų būtinų priemonių užtikrinant deramą pagarbą Romos rito ekstraordinarinei formai pagal *Motu proprio Summorum Pontificum*.

Coetus fidelium (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum*, 5 str. § 1)

15. Tikinčiųjų grupė (*coetus fidelium*) gali būti apibrėžta kaip pastoviai egzistuojanti (*stabiliter existens*) pagal *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 1 mintį, kai ją sudaro

tam tikros parapijos asmenys, kurie net po *Motu proprio Summorum Pontificum* paskelbimo yra susibūrę dėl pagarbos liturgijai, švenčiamai pagal *usus antiquior*, ir kurie prašo, kad ji galėtų būti švenčiama parapijos bažnyčioje, oratorijoje arba koplyčioje. Tokia grupė gali būti sudaryta iš įvairioms parapijoms arba vyskupijoms priklausančių asmenų, kurie minėtu tikslu susirenka konkrečioje parapijos bažnyčioje, koplyčioje arba oratorijoje.

16. Tuo atveju, jei kunigas su tikinčiaisiais atskiriomis progomis atvyksta į parapijos bažnyčią ar oratoriją ir nori celebruoti ekstraordinarine forma, kaip numatyta *Motu proprio Summorum Pontificum* 2 ir 4 straipsniuose, klebonas, bažnyčios rektorius arba už tai atsakingas kunigas turi leisti celebruoti, atsižvelgdamas į liturginių šventimų tvarkaraštį toje bažnyčioje.

17. § 1. Spręsdamas atskirus atvejus klebonas, rektorius arba už bažnyčią atsakingas kunigas turi vadovautis apdairumu, pastoraciniu uolumu ir didžiadvasišku svetingumu.

§ 2. Jeigu grupę sudaro nedaug tikinčiųjų, reikia kreiptis į vietos ordinarą, kad jis nurodytų bažnyčią, kurioje tikintieji galėtų burtis tokiems šventimams, siekiant palengvinti jų dalyvavimą ir užtikrinti oresnį šv. Mišių šventimą.

18. Šventovėse ir piligrimystės vietose turi būti taip pat suteikta galimybė celebruoti ekstraordinarine forma to prašančioms piligrimų grupėms (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 3), jei yra tinkamas kunigas.

19. Tikintieji, prašantys celebruoti ekstraordinarine forma, jokių būdu neturi remti grupių arba priklausyti tokioms, kurios ginčija ordinarine forma švenčiamų šv. Mišių ir sakramentų galiojimą ar teisėtumą arba atmets Romos popiežių kaip aukščiausią Bažnyčios ganytoją.

Sacerdos idoneus („tinkamas kunigas“) (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 5 str. § 4)

20. Dėl klausimo, kokie kunigui keliami būtini reikalavimai, kad jis galėtų būti pripažintas „tinkamu“ celebruoti ekstraordinarine forma, nustatoma taip:

a) Kiekvienas kunigas, kuriam pagal kanonų teisę nėra draudžiama (7), turi būti laikomas tinkamu celebruoti ekstraordinarine forma.

b) Dėl lotynų kalbos vartojimo būtina, kad celebruojantis kunigas gebėtų taisyklingai ištartti žodžius ir suprastų jų prasmę.

c) Kalbant apie mokėjimą atlikti apeigas, tinkamais laikomi tie kunigai, kurie savo valia siekia celebruoti ekstraordinarine forma ir kurie tai darė anksčiau.

21. Ordinarų prašoma, jog jie užtikrintų kunigams galimybę gauti tinkamą parengimą švęsti liturgiją ekstraordinarine forma. Tai taikoma taip pat seminarijoms, kur būsimieji kunigai turi įgyti tinkamą ugdymą ir lotynų kalbos žinių (8), taip pat, jei numatomi sielovadiniai poreikiai, galėtų išmokti Romos rito ekstraordinarinę formą.

22. Vyskupijų, kuriose nėra tam tinkamo kunigo, vyskupai gali paprašyti bendradarbiauti kunigus iš Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* įsteigtų institutų – kad jie celebruotų, taip pat mokytų celebruoti.

23. *Motu proprio* kiekvienam vyskupijos arba vienuolijos kunigui suteikiamas leidimas Romos rito ekstraordinarine forma celebruoti Mišias *sine populo* (arba dalyvaujant vien patarnautojui) (plg. *Motu proprio Summorum Pontificum* 2 str.). Tokiam šventimui pagal *Motu proprio Summorum Pontificum* kunigams nereikia jokio specialaus savo ordinarų ar vyresniųjų leidimo.

Liturginė ir bažnytinė disciplina

24. Romos rito ekstraordinarinės formos liturginės knygos turi būti naudojamos tokios, kokios yra. Visi norintieji celebruoti Romos rito ekstraordinarine forma privalo žinoti atitinkamas rubrikas ir yra įpareigjami tinkamai jų laikytis.

25. Į 1962 m. Mišiola gali ir turi būti papildomai įterpti nauji šventieji ir kai kurios iš naujų dėkojimo giesmių (9) pagal ateityje išleisimus potvarkius.

26. Kaip numatoma *Motu proprio Summorum Pontificum* 6 str., pagal 1962 m. Mišiola aukojamose Mišiose skaitiniai gali būti atliekami arba išskirtinai lotyniškai, arba lotyniškai ir po to tautine kalba, arba, skaitytinėse Mišiose, tik tautine kalba.

27. Dėl disciplinos normų, susijusių su celebravimu, – taikoma bažnytinė disciplina pagal 1983 m. Kanonų teisės kodeksą.

28. Be to, *Motu proprio Summorum Pontificum* specialiojo įstatymo galia savo srityje panaikina visas po 1962 m. paskelbtas teisės normas, susijusias su šventomis apeigomis, netinkamas pritaikyti 1962 m. liturginių knygų rubrikoms.

Sutvirtinimas ir šventimų teikimas

29. *Motu proprio Summorum Pontificum* 9 str. § 2 patvirtintas leidimas vartoti senąją Sutvirtinimo apeigų formulę. Taigi ekstraordinarinės formos apeigose nebūtinai vartoti atnaujintą popiežiaus Pauliaus VI apeigyno *Ordo Confirmationis* formulę.

30. Dėl tonzūros, žemesniųjų šventimų ir subdiakonato *Motu Proprio Summorum Pontificum* neįveda jokių pokyčių 1983 m. Kanonų teisės kodekso disciplinoje. Todėl pašvęstojo gyvenimo institutuose ir apaštališkojo gyvenimo draugijose, priklausančiuose Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei*, kiekvienas davęs amžinuosius įžadus arba galutinai įtrauktas į apaštališkojo gyvenimo kunigų institutą, gavęs diakonato šventimus kaip dvasininkas įkardiuojamas tame institute arba draugijoje pagal Kanonų teisės kodekso 226 kan. § 2.

31. Tik Popiežiškajai komisijai *Ecclesia Dei* pavaldžiuose pašvęstojo gyvenimo institutuose ir apaštališkojo gyvenimo draugijose ir ten, kur naudojamos ekstraordinarinės formos liturginės knygos, teikiant aukštesnius ir žemesnius šventimus leidžiama naudoti 1962 m. *Pontificale Romanum*.

Breviarium Romanum

32. *Motu proprio Summorum Pontificum* 9 str. § 3 dvasininkams leidžiama naudoti 1962 m. galiojusį Romos brevijorių, kuris turi būti ištiesai recituojamas lotyniškai.

Šventasis Tridienis

33. Jei yra tinkamas kunigas, besilaikanti ankstesnės tradicijos tikinčiųjų grupė (*coetus fidelium*) gali švęsti ekstraordinarine forma taip pat Šventąjį Tridienį. Tuo atveju, jei nebūtų bažnyčios arba koplyčios, skirtos vien tam šventimui, klebonas arba ordinaras, pasitardamas su kunigu, turi daryti sielų gerovei palankius sprendimus, neatmesdamas galimybės pakartoti Šventojo Tridienio šventimą toje pačioje bažnyčioje.

Vienuolijų apeigos

Leidžiama naudotis 1962 m. galiojusiomis tų vienuolijų liturginėmis knygomis.

Pontificale Romanum ir *Rituale Romanum*

35. Pagal šios Instrukcijos 28 straipsnį ir laikantis to, kas nurodoma 31 straipsnyje, leidžiama naudotis 1962 m. galiojusia *Pontificale Romanum* ir *Rituale Romanum*, taip pat *Caeremoniale Episcoporum*.

Popiežius Benediktas XVI 2011 m. balandžio 8 d. audiencijoje žemiau pasirašiusiam Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* pirmininkui šią Instrukciją patvirtino ir nurodė ją skelbti.

Duota Romoje, Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* rezidencijoje, 2011 m. balandžio 30-ąją, Šv. Pijaus V mirties dieną.

Pirmininkas
Kardinolas William Levada

Sekretorius
Mons. Guido Pozzo

Nuorodos

- (1) Benediktas XVI. Apaštališkasis laiškas „*motu proprio datae*“ *Summorum Pontificum*: AAS 99 (2007) 777; plg. *Institutio generalis Missalis Romani*, tertia editio 2002, 397.
- (2) Benediktas XVI. Laiškas vyskupams apaštališkojo laiško „*motu proprio datae*“ *Summorum Pontificum* dėl iki 1970 m. reformos taikytos Romos liturgijos naudojimo paskelbimo proga: AAS 99 (2007) 798.
- (3) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 838 § 1 ir § 2.
- (4) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 331.
- (5) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 223 § 2 arba kan. 838 § 1 ir § 4.

- (6) Benediktas XVI. Laiškas vyskupams apaštališkojo laiško „*motu proprio datae*“ *Summorum Pontificum* dėl iki 1970 m. reformos taikytos Romos liturgijos naudojimo paskelbimo proga: AAS 99 (2007) 799.
- (7) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 900 § 2.
- (8) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 249; plg. Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija *Sacrosanctum Concilium*, 36; Deklaracija *Optatum totius*, 13.
- (9) Benediktas XVI. Laiškas vyskupams apaštališkojo laiško „*motu proprio datae*“ *Summorum Pontificum* dėl iki 1970 m. reformos taikytos Romos liturgijos naudojimo paskelbimo proga: AAS 99 (2007) 797.

Tikėjimo mokymo kongregacija

Aplinkraštis,

skirtas padėti vyskupų konferencijoms parengti gaires, kaip elgtis tais atvejais, kai nepilnamečiai seksualiai išnaudojami dvasininkų

Tarp svarbių diecezinio vyskupo pareigų laiduoti tikinčiųjų bendrąjį gerį ir pirmiausia apsaugoti vaikus bei jaunuolius yra priedermė tinkamai reaguoti į galimus nepilnamečių seksualinio išnaudojimo, įvykdyto dvasininkų, atvejus. Šitai reikalauja ir nustatyti tinkamas pagalbos tokio piktnaudžiavimo aukoms procedūras, ir ugdyti bažnytinę bendruomenę nepilnamečių apsaugos aspektu. Taip pat pasirūpintina, kad būtų taikoma su tai susijusi kanonų teisė paisant atitinkamų civilinės teisės nuostatų.

I. Bendrieji aspektai

a) Seksualinio išnaudojimo aukos

Bažnyčia per vyskupo ar jo delegato asmenį privalo būti pasirengusi išklausti aukas bei jų šeimas ir pasirūpinti pastoracine bei psichologine pagalba joms. Apaštališkųjų kelionių metu popiežius Benediktas XVI savo pasirengimu susitikti su seksualinio išnaudojimo aukomis bei jas išklausti pateikė itin svarbų pavyzdį. Per tuos susitikimus Šventasis Tėvas kreipdavosi į aukas tais atjautos ir paguodos žodžiais, kuriuos randame jo pastoraciniame laiške Airijos katalikams (6): „Jūs skausmingai kentėjote, ir aš tikrai apgailestauju. Žinau, kad niekas negali atitaisyti jums padarytos žalos. Jūsų pasitikėjimas buvo išduotas, orumas išniekintas.“

b) Nepilnamečių apsauga

Kai kuriose šalyse Bažnyčia savo viduje pradėjo edukacines prevencijos programas, turinčias garantuoti nepilnamečiams „saugias erdves“. Šiomis programo-

mis mėginama ir tėvams, ir pastoracijos bei mokyklų darbuotojams padėti atpažinti seksualinio išnaudojimo požymius ir imtis tinkamų priemonių. Minėtosios programos neretai sulaukė pripažinimo kaip modeliai, rodantys, kaip įmanoma veiksmingai apriboti nepilnamečių seksualinį išnaudojimą šiandienėje visuomenėje.

c) Būsimųjų kunigų ir vienuolių ugdymas

Popiežius Jonas Paulius II 2002 m. pareiškė: „Kunigystėje ir vienuoliškajame gyvenime nėra vietos nė vienam, kuris galėtų daryti bloga jauniems žmonėms“ (Kreipimasis į Jungtinių Valstijų kardinolus, 3, 2002 m. balandžio 23 d.). Šiais žodžiais primenama ypatinga vyskupų, aukštesnio rango vyresniųjų ir būsimų kunigų bei vienuolių ugdytojų atsakomybė. Nurodymai, pateikti apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis*, ir kompetentingų Šventojo Sosto dikasterijų instrukcijos tampa vis svarbesni siekiant tinkamai ištirti pašaukimus ir sveikai žmogiškai bei dvasiškai ugdyti kandidatus. Itin svarbu stengtis, kad kandidatai brangintų skaistumą ir celibatą, lygiai kaip ir dvasininkui tenkančią dvasinės tėvystės atsakomybę. Ugdymu taip pat laiduotina, kad kandidatai giliau susipažintų su Bažnyčios drausmine tvarka šioje srityje. Konkretesni nuostatai gali būti įtraukti į kiekvienos šalies seminarijų ir ugdomųjų namų ugdymo programas, numatytas kiekvienos šalies, kiekvieno pašvęstojo gyvenimo instituto ir kiekvienos apaštališkojo gyvenimo draugijos *Ratio institutionis sacerdotalis*.

Be to, ypatingas dėmesys skirtinas privalomam keitimuisi informacija apie iš vienos seminarijos į kitą perkeliama kandidatą į kunigystę ar pašvęstąjį gyvenimą tarp skirtingų vyskupijų ar tarp pašvęstojo gyvenimo institutų ir vyskupijų.

d) Parama kunigams

1. Vyskupui tenka pareiga su visais savo kunigais elgtis kaip tėvui ir broliui. Vyskupas ypatingą dėmesį turi skirti nuolatiniam kunigų ugdymui, ypač pirmus

kelerius metus po Šventimų, akcentuodamas maldos ir tarpusavio paramos kunigiškosios brolystės dvasia svarbą. Kunigai privalo būti gerai informuoti apie žalą, kurią dvasininkas padaro seksualinio išnaudojimo aukoms, ir apie nusikaltusiojo atsakomybę kanonų ir civilinės teisės lygmeniu. Juos taip pat privalu išmokyti atpažinti galimo nepilnamečių išnaudojimo požymius, kad ir kas taip jų atžvilgiu elgtųsi.

2. Gavę pranešimų apie galimus seksualinio išnaudojimo atvejus, vyskupai privalo visomis išgalėmis paisyti kanonų ir civilinės teisės nuostatų, gerbdami visų pušių teises.

3. Kol neįrodyta priešingai, kaltinamo dvasininko atžvilgiu privalu laikytis nekaltumo prezumpcijos. Tačiau atsargumo dėlei, kol nepaaiškės, ar kaltinimai pagrįsti, vyskupas gali apriboti kaltinamo dvasininko tarnybos vykdymą. Paaškęjus, kad dvasininkas apkaltintas nepagrįstai, būtina padaryti viską jo geram vardui atkurti.

e) Bendradarbiavimas su civiline valdžia

Nepilnamečių seksualinis išnaudojimas yra ne tik nusižengimas pagal kanonų teisę, bet ir nusikaltimas, už kurį civilinėje teisėje numatyta bausmė. Nors santykinai su civiline valdžia įvairiose šalyse skirtingi, su jos institucijomis, kiekvienam paisant savos kompetencijos, svarbu bendradarbiauti. Ypač privalu visada laikytis civilinių įstatymų nustatytos pareigos apie tokius nusikaltimus pranešti atitinkamoms valdžios institucijoms, tačiau tai būtina daryti niekada nepažeidžiant Atgailos sakramento *forum internum*. Toks bendradarbiavimas, žinoma, neapsiriboja vien dvasininkų įvykdytais išnaudojimo aktais, bet ir apima visus atvejus, susijusius su pašvęstaisiais asmenimis bei pasauliečiais, dirbančiais bažnytinėse struktūrose.

II. Glaustas kanonų teisės, susijusios su dvasininkų įvykdyto nepilnamečių seksualinio išnaudojimo nusižengimu, apibendrinimas

2001 m. balandžio 30 d. popiežius Jonas Paulius II, paskelbęs *Motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela* [SST], seksualinį išnaudojimą, dvasininko įvykdytą jaunesnio negu 18 metų nepilnamečio atžvilgiu, įtraukė į *delicta graviora*, rezervuotų Tikėjimo mokyimo kongregacijai, sąrašą. *Motu proprio* nuostatai galioja lotyniškųjų apeigų ir Rytų Bažnyčių dvasininkams, diecezinei ir vienuoliškajai dvasininkijai.

2003 m. popiežius Jonas Paulius II tuometiniam Tikėjimo mokyimo kongregacijos prefektui kardinolui Josephui Ratzingeriui suteikė kelis ypatingus įgaliojimus siekiant didesnio lankstumo baudžiamuosiuose

procesuose dėl šių *delicta graviora*. Atsirado galimybė surengti administracinį baudžiamąjį procesą ar itin sunkiais atvejais prašyti atleisti iš dvasininkų luomo *ex officio*. Šie įgaliojimai buvo įtraukti į popiežiaus Benedikto XVI 2010 m. gegužės 21 d. patvirtintą naują *motu proprio* redakciją. Naujose normose nepilnamečių seksualinio išnaudojimo atveju senaties terminas yra 20 metų ir pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai aukai sukanka 18 metų. Ypatingais atvejais Tikėjimo mokyimo kongregacija senatį gali panaikinti. Peržiūrėtame *motu proprio* kaip nusižengimas, kanoninės teisės akimis, nedviprasmiškai apibrėžtas pedofilinės pornografinės medžiagos pirkimas, turėjimas ir platinimas.

Už nepilnamečių seksualinio išnaudojimo atvejų tyrimą pirmiausia atsakingi vyskupai ir aukštesnio rango vyresnieji. Jei pranešimas atrodo pagrįstas, vyskupas, aukštesnio rango vyresnysis ar jų įgaliotinis privalo atlikti preliminarų tyrimą pagal CIC kan. 1717, CCEO kan. 1468 ir SST str. 16.

Jei kaltinimas pasirodo įtikinamas, byla perduotina Tikėjimo mokyimo kongregacijai. Ją ištyrusi, Tikėjimo mokyimo kongregacija vyskupui ar aukštesnio rango vyresniajam nurodys, kaip elgtis toliau. Kartu ji pateiks gaires, kaip tinkamai garantuoti teisingą teismo procesą kaltinamam kunigui, gerbiant jo pamatinę teisę į gynybą, ir laiduoti Bažnyčios gerovę, įskaitant aukų gerovę. Čia naudinga priminti, jog neterminuotai bausmei paskirti, kaip antai, atleisti iš dvasininkų luomo, paprastai būtinas baudžiamasis teismo procesas. Kanonų teisė (plg. CIC kan. 1342) neleidžia ordinarams skirti neterminuotų bausmių neteisminiais dekretais. To siekdami, ordinarai privalo kreiptis į Tikėjimo mokyimo kongregaciją, kuriai tenka kompetencija priimti galutinį nuosprendį dėl dvasininko kaltės ir galimo netinkamumo pastoracinei tarnybai ir paskirti atitinkamą neterminuotą bausmę (SST str. 21 § 2).

Kanoninės priemonės, taikomos dvasininkui, kuris pripažintas kaltas dėl nepilnamečių seksualinio išnaudojimo, paprastai yra dvejopos:

1) priemonės, apribojančios viešosios tarnybos vykdymą visiškai arba bent tiek, kad dvasininkas visiškai neturėtų sąlyčio su nepilnamečiais; šias priemones gali lydėti baudžiamasis potvarkis (*praeceptum poenale*);

2) bažnytinės bausmės, iš kurių didžiausia yra atleidimas iš dvasininkų luomo.

Kai kuriais atvejais, paties dvasininko prašymu, *pro bono Ecclesiae* jis gali būti atleistas nuo dvasininkų luomo pareigų, įskaitant celibatą.

Preliminarus tyrimas ir visas procesas atliktini gerbiant su tai susijusių asmenų privatumą ir deramą dėmesį skiriant jų geram vardui.

Jei nėra rimtų priešingų motyvų, kaltinamas dvasininkas turėtų būti informuojamas apie jam pateiktą kaltinimą ir suteikta galimybė atsakyti į jį prieš bylą perduodant Tikėjimo mokymo kongregacijai. Vyskupas ar aukštesnio rango vyresnysis turėtų išmintingai nuspręsti, su kokia informacija kaltinamąjį supažindinti preliminarus tyrimo metu.

Vyskupui ar aukštesnio rango vyresniajam tenka pareiga rūpintis bendruoju gėriu nustatant, kokių CIC kan. 1722 ir CCEO kan. 1473 numatytų atsargumo priemonių imtis. Remiantis SST str. 19, šių priemonių galima imtis užbaigus preliminarų tyrimą.

Galiausiai primintina: jei Vyskupų konferencija ketina paskelbti specialius nuostatus, šie daliniai nuostatai, nepaisant to, kad būtinai turi būti patvirtinti Šventojo Sosto, laikytini ne visuotinės teisės pakaitu, bet papildymu. Todėl šie daliniai nuostatai neturi prieštarauti nei CIC ir CCEO, nei *Motu proprio Sacramentorum sanctitatis tutela* (2001 m. balandžio 30 d.), peržiūrėtam 2010 m. gegužės 21 d. Vyskupų konferencijai nusprendus išleisti saistančius nuostatus, į kompetentingas Romos kurijos dikasterijas būtina kreiptis dėl *recognitio*.

III. Nurodymai ordinarams dėl procedūrų

Vyskupų konferencijos parengtos gairės turėtų suteikti dieceziniams vyskupams ir aukštesnio rango vyresniesiems nurodymus, kaip elgtis sužinojus apie galimus nepilnamečių seksualinio išnaudojimo veiksmus, įvykdytus jų jurisdikcijoje esančių dvasininkų. Tokiose gairėse turėtų būti atsižvelgta į šiuos aspektus:

a) Sąvokos „nepilnamečių seksualinis išnaudojimas“ vartoseną turėtų sutapti su SST str. 6 apibrėžimu („Dvasininko nusižengimas šeštajam įsakymui su jaunesniu negu aštuoniolikos metų nepilnamečiu“) ir Tikėjimo mokymo kongregacijos aiškinimo praktika bei jurisprudencija, kartu atsižvelgiant į atitinkamos šalies civilinius įstatymus.

b) Asmuo, pranešęs apie nusižengimą, traktuotinas pagarbiai. Tais atvejais, kai seksualinis išnaudojimas susijęs su nusižengimu Atgailos sakramento šventumui (SST str. 4), šis asmuo turi teisę reikalauti, kad jo vardas nebūtų pasakytas kaltinamam kunigui (SST str. 24).

c) Bažnytinė valdžia privalo įsipareigoti pasiūlyti aukoms pastoracinę ir psichologinę pagalbą.

d) Kaltinimai nagrinėtini deramai gerbiant privatumo principą ir asmenų gerą reputaciją.

e) Jei nekliudo rimtos priežastys, kaltinamas dvasininkas jau preliminarus tyrimo metu turėtų būti supažindintas su kaltinimais ir jam suteikta galimybė į tai atsakyti.

f) Kai kur numatyti konsultaciniai organai individualiems atvejams patikrinti ir įvertinti neturėtų pakeisti kiekvieno vyskupo įvertinimo ir *potestas regiminis*.

g) Gairėse atsižvelgtina į šalies, kurioje veikia Vyskupų konferencija, įstatymus, ypač tuos, kurie susiję su pareiga informuoti civilinę valdžią.

h) Visais drausminio ar baudžiamojo proceso etapais kaltinamam dvasininkui garantuotinas teisingas ir pakankamas pragyvenimas.

i) Dvasininkui grįžti į viešąją tarnybą neleistina, jei tokia tarnyba kelia pavojų nepilnamečiams ar piktina bendruomenę.

Pabaiga

Vyskupų konferencijos parengtomis gairėmis siekiama apsaugoti nepilnamečius ir padėti aukoms rasti paramą ir susitaikinimą. Be to, jose nurodytina, kad pareiga užsiimti dvasininkų įvykdytais nepilnamečių seksualinio išnaudojimo nusižengimais pirmiausia tenka dieceziniam vyskupui. Galiausiai gairės prisidės prie kiekvienos Vyskupų konferencijos vieningo požiūrio, padedančio geriau suderinti pavienių vyskupų pastangas apsaugoti nepilnamečius.

Roma, Tikėjimo mokymo kongregacijos būstinė, 2011 m. gegužės 3 d.

Kardinolas William Levada

Prefektas

Luis F. Ladaria SJ

Titulinis Tibikos arkivyskupas

Sekretorius

*Nuoširdžiai sveikiname Kauno arkivyskupą metropolitą Sigitą Tamkevičių
vyskupystės 20-mečio proga*

Šventimai

Gegužės 15 d. Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas Kristaus Karaliaus katedroje suteikė kunigystės šventimus diakonui **Vitalijui Kodžiui**. Neopresbiteris gimė 1982 m. kovo 22 d. Vilniuje, mokėsi Elko (Lenkija) kunigų seminarijoje.

-P-

Įkurta našlių asociacija

Gegužės 9 d. Vilkaviškio vyskupijos vyskupui Rimantui Norvilai patvirtinus statutą ir reglamentą, Vilkaviškio vyskupijoje įkurta Pasišventusiųjų našlių asociacija. Ją sudaro našlės, laisva valia apsisprendusios pasiaukoti Dievui bei Bažnyčiai ir visą gyvenimą likti našlėmis. Pasišventusios našlės gyvena atskirai, o jų kasdienio gyvenimo gairės apibrėžtos statute: ištikimybė liturginei ir asmeninei maldai, Dievo žodžio apmąstymas, Švč. Sakramento adoracija, dažnas Apgaileusio sakramento šventimas, dalyvavimas ugdymo susirinkimuose. Jos duoda asmeninius skaistumo įžadus, kad mylėtų Kristų nepadalyta širdimi ir geriau tarnautų artimui.

Gegužės 11 d. septynios našlės baigė pradinio ugdymo pirmąjį etapą ir davė laikinus skaistumo įžadus. Šventės šv. Mišių aukai vadovavo Vilkaviškio vyskupas R. Norvila; koncelebravo Vilkaviškio vyskupijos Pasišventusiųjų našlių asociacijos kapelionas ir vyskupo delegatas asociacijos sekretoriato kun. Ž. Kulpys. Pasibaigus liturgijai, vyko šventinė agapė ir buvo aptarta artimiausia asociacijos veikla bei užduotys. Pradėtas antrasis ugdymo etapas.

-žk-

Labdaros koncertas

Gegužės 12 d. Lietuvos Caritas Tarptautinės šeimos dienos proga Kauno rotušėje surengė labdaros koncertą, skirtą

Spaudos konferencijoje pristatytas komunikatas „Krikščioniškųjų vertybių išsaugojimas reglamentuojant dirbtinį apvaisinimą“

Gegužės 17 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje surengtoje Spaudos konferencijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius drauge su Evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupu dr. Mindaugu Sabučiu ir Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios kunigu Vitalijumi Mockumi įvairių žiniasklaidos priemonių atstovams pristatė bendrą komunikatą „Krikščioniškųjų vertybių išsaugojimas reglamentuojant dirbtinį apvaisinimą“.

Šiuo komunikatu, tęsdami ekumeninį bendradarbiavimą ir įgyvendindami 2011 m. sausio 10 d. Kaune vykusios konferencijos „Krikščionys iššūkių šeimai akivaizdoje“ nuostatas, trijų tradicinių krikščioniškų konfesijų atstovai išsakė bendrą poziciją, kurios jie laikosi dėl dirbtinio apvaisinimo reglamentavimo Lietuvoje. Pirmasis šiuo klausimu Katalikų Bažnyčios nuostatą jau buvo išsakęs arkivyskupas S. Tamkevičius 2011 05 05 kreipimesi į LR Seimo narius, svarstančius Dirbtinio apvaisinimo įstatymo (D. Mikutienė, V. Gapšys) bei Pagalbinio apvaisinimo įstatymo (A. Čaplikas) projektus, visuomenėje sukėlusius nevienareikšmiškas diskusijas.

Spaudos konferencijoje kalbėjęs arkivyskupas S. Tamkevičius tvirtino, jog „didysis mūsų rūpestis“ – tie politikai, kurie tik deklaruoja savo krikščioniškąsias vertybes, todėl ir esame krikščioniškojo požiūrio į žmogaus gyvybę neatitinkančio Dirbtinio apvaisinimo įstatymo akivaizdoje. Arkivyskupas pabrėžė, jog Bažnyčių atstovai nenurodo, kaip elgtis, o tik primena tiems politikams, kurie laikosi krikščioniškos pozicijos, kad bendrininkaudami priimant šį įstatymą nusikalsta krikščioniškuoju požiūriu. Be to, žurnalistų paklaustas, ar šis komunikatas nebus vėl palaikytas Bažnyčios kišimusi, arkivyskupas priminė, jog visi žmonės, taigi ir tikintieji, yra LR piliečiai ir turi teisę reikšti savo nuomonę. Kita vertus, Bažnyčia, kuri nereaguotų į aktualijas, ateityje būtų apkaltinta tylėjimu. Taip atsitiko ten, kur Bažnyčia tylėjo nacių laikais. Ateityje, pasak arkivyskupo, pradėjus kilti problemoms, pvz., dėl embrionų šaldymo ir kt., būtų paklausta, o kur tada buvo Bažnyčia.

Pasak vyskupo M. Sabučio, saugoti gyvybę, ją puoselėti visais žmogaus gyvenimo tarpsniais yra visos Bažnyčios reikalas ir pašaukimas, atsakomybė Dievo akyse. Be to, Bažnyčia yra pašaukta skelbti tiesą. Buvo atkreiptas dėmesys, jog požiūris į embrionus kaip į biologinę medžiagą visuomenėje neabejotinai taps tendencija žvelgti į žmogų kaip į biologinį produktą, laikyti jo asmenį menkesniu už mokslinius, visuomeninius poreikius. Kun. V. Mockus sakė, jog skelbiamas komunikatas nėra kompromisų, derėjimosi rezultatas – jis vienu balsu, tais pačiais žodžiais išreiškia visiškai vienodą Bažnyčių poziciją. O tai, pasak kun. V. Mockaus, reiškia, kad visa tradicinė krikščionija pabrėžia šias nuostatas ir jau bando balsu šaukti, kad būtų išgirsta – Lietuvos visuomenės ir atsakingų asmenų.

Konferencijoje dalyvavęs VDU Santuokos ir šeimos studijų centro direktorius kun. prof. A. Narbekovas pabrėžė, jog Dirbtinio apvaisinimo įstatymo

svarstymas iškėlė ir politikų sąžinės klausimą. Iš projekto, garantavusio gerokai didesnę embriono apsaugą ir reiškusio vertybiškai mažesnę blogį, jį svarstant Seime, pasak kun. A. Narbekovo, neliko nieko. Be to, pasak kun. A. Narbekovo, Seimo narė A. Zuokienė beveik tuo pačiu metu, kai teikė pataisas Dirbtinio apvaisinimo projektui, registravo Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pataisas, kad tokiu būdu būtų galima legalizuoti biobankus. „Atrodytų, pakankamai niekuo dėtas ėjimas. Tačiau kalbant apie biobankus, reikia aiškiai numatyti, kad embrionai, kurių „galiojimo laikas“ bus pasibaigęs, kaip biologinė medžiaga pateks būtent į juos. Atrodytų, rūpinamasi nevaisingomis šeimomis, bet iš tikrųjų siekiama sukurti „žaliavą“ biotechnologijoms ir įvairiems eksperimentams. Netgi numatoma, jog nebūtinai bus reikalingas asmenų sutikimas, kad biologinė medžiaga būtų panaudota“, – sakė kun. A. Narbekovas.

Į žurnalisto klausimą apie viešojoje erdvėje pasigirstančius raginimus atšaukti alkoholio reklamos draudimo įstatymą ir galimybę iš naujo jį svarstyti, arkivyskupas sakė, jog į jį jau kreipiasi daug dėl to nuogaustaujančių žmonių. Pasak ganytojo, sumažinus minėtą reklamą padėtis labai pagerėjo (pavyzdys – sumažėjo eismo įvykių). Nuo 2012 m. alkoholio reklama pagal priimtą įstatymą turėtų būti visiškai uždrausta. „Žinoma, šio verslo atstovai suinteresuoti, kad jų verslas klestėtų, kad reklama būtų, ieško pateisinimų, neva ekonomikai nenaudinga, jei bus panaikinta reklama, arba, atvirkščiai, reklama bus naudinga ekonomikai, naudinga žiniasklaidai, nes be tos reklamos ji prapuls. Bažnyčia tikrai nori, kad tai pačiai žiniasklaidai mokesčiai būtų lengvesni, kad ji galėtų gyvuoti, bet negalim pritarti, kad būtų siekiama kažkokio gėrio tokia sąskaita. Reklama labiausiai veikia vaikus, paauglius, tuos labiausiai pažeidžiamus žmones, todėl labai vienareikšmiškai sakom, kad jeigu draudimas būtų panaikintas, Lietuvai tai būtų nepaprastai žalinga“, – sakė arkivyskupas S. Tamkevičius.

-kait-

Krikščioniškųjų vertybių išsaugojimas reglamentuojant dirbtinį apvaisinimą

Katalikų, Stačiatikių ir Evangelikų liuteronų Bažnyčių Lietuvoje komunikatas

Kaunas, 2011 m. gegužės 17 d.

Tęsdami ekumeninį bendradarbiavimą ir įgyvendindami 2011 m. sausio 10 d. Kaune vykusios konferencijos „Krikščionys iššūkių šeimai akivaizdoje“ nuostatas, mes, Katalikų, Stačiatikių ir Evangelikų liuteronų Bažnyčių Lietuvoje vyskupai, norime išsakyti savo nuomonę dėl dirbtinio apvaisinimo reglamentavimo Lietuvoje.

Įvertindami nevaisingumo problemą, norime pareikšti savo solidarumą su nevaisingais sutuoktiniais. Tačiau pagalba nevaisingumo atveju negali peržengti pagarbos žmogaus gyvybei, orumui bei šeimai ribų. Žmogiškasis orumas reikalauja, kad žmogaus gyvybė būtų perduodama asmeniškai ir sąmoningu veiksniu šeimoje per santuokinį aktą. Todėl krikščioniškoji etika niekada nepritars gyvybės pradėjimui mėgintuvėlyje (*in vitro*). Taip pat nepriimtinas trečiųjų asmenų lytinių ląstelių naudojimas apvaisinimui, paminant ir Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos ginamą prigimtine vaiko teise žinoti savo biologinius tėvus.

skurstančioms kauniečių šeimoms paremti. Šventės dalyvių širdis sušildė žinomų Lietuvos atlikėjų Merūno Vitulskio, Liudo Mikalausko bei elektriniais smuikais griežiančių „Electric ladies“ merginų pasirodymai.

Tarp renginio dalyvių buvo Kauno miesto meras Rimantas Mikaitis, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Seimo nariai Rimantas Jonas Dagys, Arimantas Dumčius, Rytas Kupčinskas, Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė. Renginį vedė Kauno rotušės ceremonmeisteris Kęstutis Ignatavičius.

„Žmonės turi užjausti vienas kitą, būti šalia, padėti. Tai svarbu ne tik žmogui, bet ir valstybei, kurios pareiga pasirūpinti vargstančiais. Nevyriausybinių organizacijų savo iniciatyvomis ir vykdomais projektais padeda valstybei vykdyti šią svarbią misiją. Lietuvos Caritas, siekdamas įtvirtinti socialinį teisingumą visuomenėje, bendradarbiauja su valstybės, socialinės rūpybos ir NVO struktūromis, tarptautiniu Caritas tinklu, ES ir kitų šalių socialinės veiklos fondais“, – sveikindamas susirinkusiuosius sakė Lietuvos Caritas generalinis direktorius kun. Robertas Grigas. Muzikinio vakaro metu buvo pristatyta Caritas veikla Lietuvoje, pagrįsta Katalikų Bažnyčios socialiniu mokymu ir savanorystės idėja.

„Dėkojame visiems Caritas bičiuliams, kurie materialiai ir savanorišku darbu prisideda, kad organizacija gyvuotų ir toliau vykdytų savo gailėstingumo misiją“, – renginio pabaigoje sakė kun. R. Grigas. Renginio metu surinktos lėšos bus skirtos padėti daugia vaikams šeimoms įsigyti būtiniausių dalykų vaikams.

Lietuvos Caritas savo veiklą vykdo jau dvidešimt dvejus metus. Šiuo metu vykdomi projektai apima slaugą ir globą namie, vaikų dienos centrų steigimą ir išlaikymą, pagalbą nukentėjusiosioms nuo prekybos žmonėmis, savanorių mokymą ir kitą socialinę karitatyvinę veiklą. -Ici-

Atvirų durų diena

Gegužės 13–15 d. Kauno kunigų seminarijoje vyko Maldos už pašaukimus savaitgalis ir Atvirų durų diena. Beveik tris dienas trukęs renginys prasidėjo penktadienio vakarą pamaldomis su Taizė giesmėmis, dalyvavo grupė jaunimo iš Jonavos, Panoterių parapijų, taip pat svečiai iš Kauno miesto. Lyg viso savaitgalio aidas skambėjo palaimintojo popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiai, pasakyti jaunimui: „Gerkite Jėzaus pažadėto gyvojo vandens, kad pažintumėte jo teikiamą džiaugsmą, patvirtintumėte jo atumą ir atsilieptumėte jį jo kvietimą.“

Nuo pat ankstyvo šeštadienio ryto seminarijoje vyko Atvirų durų diena. Visi norintys galėjo ateiti, pabendrauti su seminaristais, apžiūrėti *alma mater*. 11 val. surengtas susitikimas su seminarijos vadovybe ir seminaristais tiems, kurie daugiau ar mažiau galvoja apie kunigo pašaukimą. Seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas pasidalijo mintimis apie kunigystę, pristatė seminarijos gyvenimą, būsimų dvasininkų ugdymą, atsakė į klausimus. Apie dvasinį gyvenimą kalbėjo seminarijos dvasios tėvas kun. Stasys Kazėnas SJ. Savo įžvalgomis apie pašaukimą, apie tai, kas paskatino praversti seminarijos duris ir kaip nugalėti pasitaikančius sunkumus, dalijosi seminaristai Donatas Grigalius, Darius Vasiliauskas ir Robertas Urbonavičius.

Vakare Švč. Trejybės bažnyčioje šv. Mišių šventimui vadovavo kun. S. Kazėnas SJ, kartu šventė seminarijos rektorius mons. A. Žukauskas ir prefektas kun. Kęstutis Genys. Paskui prasidėjo naktinė Švenčiausiojo Sakramento adoracija. Kartu su seminaristais per visą naktį Viešpatį garbino ir Vilkaviškio, Šiaulių vyskupijų Jaunimo centrų atstovai, Lietuvos sveikatos mokslų, Vytauto Didžiojo ir Kauno technologijos universitetų akademinės sielovados komandų nariai. Buvo kalbamas rožinis, giedamos giesmės, mąstoma tyloje.

Krikščioniškoji etika atliepia šiandienos medicinos mokslo įrodytą tiesą, kad žmogaus gyvybė atsiranda nuo prasidėjimo momento. Todėl jau nuo zigotos susidarymo savo egzistavimą pradeda unikalūs asmuo, kuriam turi būti užtikrinta prigimtinė teisė į gyvybę. Netoleruotina, kai yra manipuliuojama sąvokomis, siekiant embrioną pavadinti „conceptus“ arba teigiant, kad žmogaus gyvybė atsiranda nuo įsitvirtinimo gimdoje ar net nuo širdies veiklos pradžios. Taip sudaromos sąlygos paminti prigimtine teisė į gyvybę ir su embrionu siekiama elgtis tik kaip su paprasta biologine medžiaga. Krikščioniškajai etikai visiškai nepriimtinas perteklinių embrionų kūrimas, jų šaldymas ir naikinimas pasibaigus „galiojimo terminui“. Juo labiau kad egzistuoja moterį nuo papildomo hormoninio stimuliavimo apsauganti alternatyva – kiaušialąsčių šaldymas. Atsisakymas kurti perteklinius embrionus apsaugotų sutuoktinius nuo didelių moralinių dilemų ir dvasinių kančių tais atvejais, kai dėl gyvenimiškų aplinkybių embrionų panaudojimas tampa neįmanomas.

Ypač krikščioniškajai etikai yra nepriimtini selektyvūs abortai (vadina moji embrionų redukcija), kurie būtų atliekami iki pat vaiko gimimo. Embrionų redukcijos įteisėjimas Dirbtinio apvaisinimo įstatyme Lietuvoje įstatymo lygmeniu įteisintų abortą ir prasilenktų tiek su Valstybės deklaruojama šeimos politika, tiek ir su Dirbtinio apvaisinimo įstatymo tikslu – kurti gyvybę.

Socialiai neatsakinga būtų skirti finansavimą tokioms prieštaringsoms praktikoms iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, apeinant šalyje galiojančią kompensavimo tvarką, kai yra daug ligonių ir netgi vaikų, sergančių gyvybei pavojingomis ligomis ir gydymui negaunančių pakankamo finansavimo.

Tikinčius mūsų Bažnyčių narius Seime, ypač tas politines jėgas, kurios savo programose deklaruoja krikščioniškas vertybes, raginame išlikti ištikimus savo rinkėjams bei sau patiems priimanč sprendimus dėl dirbtinio apvaisinimo reglamentavimo Lietuvoje.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Vyskupas Mindaugas Sabutis

Kunigas Vitalijus Mockus

Gailestingumo šventė

Gegužės 20 d. Panevėžyje švęsta Panevėžio vyskupijos Gailestingumo šventė „Palaimintasis Jonas Paulius II – Gailestingumo apaštalas“. Renginių organizavo Panevėžio vyskupijos kurija, koordinavo Panevėžio vyskupo vikaras pastoracijai kun. dr. Gediminas Jankūnas. Panevėžio vyskupijos A. Lipniūno kultūros centras ta proga sukūrė plakatus, parengė dalyvių knygeles.

Nuo 14 val. Panevėžio vyskupijos Sielovados centre vyko programa jaunimui „Šventieji – Dievo Gailestingumo liudytojai“. Įvadinį žodį tarė kun. dr. Gediminas Jankūnas. Šventės metu surengta viktorina, apdovanoti viktorinos nugalėtojai, geriausi ir geriausieji iš geriausių, kurie nuo sausio mėnesio

dalyvavo projektinėje veikloje, skirtoje Dievo Gailestingumo metams, rašė rašinius, piešė, mokėsi giesmių. Jiems įteiktos padėkos ir vyskupo Jono Kau-necko iniciatyva parengtos dovanėlės – knygos.

Pasibaigus viktorinai, jaunimas ieškojo po visą miestą išdėstytų stotelių – jų buvo 14. Stotelėje dalyviai galėjo susipažinti su pasirinkto šventojo dvasin-gumu. Tuo metu vyresniesiems suteikta proga rinktis iš dviejų galimybių: 15 val. kino teatre „Garsas“ buvo rodomas kino filmas apie pal. Joną Paulių II „7 dienos, pakeitusios pasaulį“. Prieš filmo demonstravimą giesmių progra-mą atliko Biržų „Atžalyno“ vidurinės mokyklos vaikų choras, vadovauja-mas mokytojos Eglės Jažauskienės, akompanavusios kanklėmis. Įsikūnijusio Žodžio kongregacijos brolis kun. Domingo Avellaneda Cabanillas ir ses. Do-virė iš Pumpėnų tarė įžanginius žodžius apie pal. Joną Paulių II. Ses. Dovirė kalbėjo apie palaimintojo popiežiaus gilų pamaldumą Švč. M. Marijai, di-džiulę meilę jaunimui, sąsajas su Dievo Gailestingumu ir įprasmintą kančią. Kino filmas priminė palaimintojo Jono Pauliaus II gyvenimo kelią, jo pirmąjį apsilankymą tapus popiežiumi gimtojoje Lenkijoje, padrašinimą lenkų tau-tai ir laisvės viltį.

15.30 val. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje biblio-tekoje apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas Luigi Bonazzi pristatė pal. popiežiaus Jono Pauliaus II encikliką *Dives in misericordia*. Į susitikimą susirinko panevėžiečiai Seimo nariai, savivaldybės darbuotojai ir gausus bū-rys susidomėjusių šventės dalyvių. Sveikinimo žodį tarė Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, keletą Karolio Woitylos poetinių tekstų ir Česlovo Milošo odę Jono Pauliaus II atminimui įtaigiai perskaitė Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatro aktorius Albinas Kėleris, renginį giesmėmis, pritariant gitarai ir smuikams, papuošė K. Paltaroko gimnazijos auklėtiniai. Nuncijus primi-nė, kad *Dives in misericordia* buvo antroji popiežiaus Jono Pauliaus II enci-klīka, paskelbta 1980 m. lapkričio mėn. Prelegentas atkreipė dėmesį į tris pagrindinius aspektus:

Pirmiausia priminė istorinį kontekstą, kaip atsirado enciklika: pats popie-žius išgyveno Antrojo pasaulinio karo tragediją, nacizmą ir komunizmą, ilgą laiką savęs klausė, kas galėtų sustabdyti tą blogio antplūdį. Jis suprato, kad teisingumo „akis už akį, dantis už dantį“ neužtenka, reikia meilės.

Po to nuncijus atsakė į tai, kaip Dievas gina žmogaus orumą. Kaip Dievas atsako į blogio plitimą? Dievo logika: gelbėja ne jėga, bet meilė. Dievo Sūnus pasirinko ne jėgą, o dalyvavimo mūsų istorijoje našta. Pasaulį išgelbėja Nu-kryžiuotasis, o ne tie, kurie Jį kryžiuoja. Dievo teisingumas yra Jo gailestin-gumas. Pal. Jonas Paulius II enciklikoje rašo: „Gailestingumas reiškiasi gai-lestinga meile, kuri nesiduoda nugalima blogio, bet pikta nugali gerumu.“ Kartais gailestingumas neteisingai suprantamas. Atleisti nereiškia atsisakyti pareigos atkurti padarytą blogį. Žalos atitaisymas yra atleidimo sąlyga. At-leidimas priešingas ne teisingumui, bet pagiežai ir kerštui.

Galiausiai nuncijus pristatė pal. Jono Pauliaus II liudijimą apie gailestingu-mą ir tai, kaip liudyti kviečiama Bažnyčia. Priminė popiežiaus susitikimą su į jį pasikėsinusiu turku Ali Agca ir atleidimą. „Jonas Paulius II moko, kad visos mūsų gyvenimo patirtys veda mus į brolystę. Blogis, kuris gyvena žmogaus širdyje, gali būti sustabdytas“, – sakė nuncijus. Bažnyčia pašauk-ta skelbti gailestingumą, įgyvendinti gailestingumą žmonių santykiuose ir melsti gailestingumo.

Sekmadienio rytmetį seminaristai kar-tu su į Švč. Trejybės bažnyčią susirinku-siais žmonėmis meldėsi Rytmetinę li-turginę valandą, giedojo Švč. Mergelės Marijos litaniją. 10 val. prasidėjo iškil-mingos šv. Mišios, joms vadovavo se-minarijos rektorius mons. A. Žukauskas, koncelebravo dvasios tėvas kun. S. Ka-zėnas SJ. Homilijoje rektorius pabrėžė krikščionišką viltį, kuria kunigas dalijasi su visais žmonėmis. Rektorius pateikė anglų rašytojo Franko Kelly pavyzdį. Patekęs į Vladimiro kalėjimą, jis nepasi-rinko nebūties tik todėl, kad tuo metu kalėjė lietuviai arkivyskupas Mečislovas Reinys ir Teofilus Matulionis paprastais žodžiais ir gestais dalijosi viltimi. Rašy-tojui didelį įspūdį padarė tai, kaip arki-vyskupas M. Reinys su visais kaliniais dalijosi iš Lietuvos gautu maisto siunti-niu. Tad labai svarbu, pasak rektoriaus, leisti, kad Gerasis Ganytojas paimtų kiekvieną avį ant savo pečių, kad tas trumpas prisilietimas spinduliuotų vil-timi, o meilingas užkalbinimas aidėtų per visą gyvenimą.

Šv. Mišias tiesiogiai transliavo *Marijos radijas*, jų metu giedojo ansamblis „Ro-ko-ko“, vadovaujamas Rasos Kauneckaitės.

-kksi-

KTF diena

Gegužės 19 d. VDU Katalikų teologijos fakultete (KTF) vyko tradicinis, ketvirtą kartą surengtas renginys „KTF diena“. Jame dalyvavo fakulteto studentai, dėstytojai, darbuotojai, absolventai ir fakultetui neabejingi žmonės. Šventė prasidėjo fakulteto mokslo metų api-bendrinimu ir dekanas doc. dr. Beno Ulevičiaus žodžiais. Jis kalbėjo apie kul-tūros ir Evangelijos sąsajas, ragindamas galvoti apie fakulteto ir savo asmeninį pašaukimą, nes KTF yra ta vieta, kur pir-miausia vyksta Evangelijos ir kultūros są-sajų paieškos. Dekanas citavo Vatikano II Susirinkimo pastoracinės konstituci-jos apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje *Gaudium et spes* ištrauką ir priminė Jono Pauliaus II mintis apie Evangelijos įkultūrinimą. „Evangelija pranoksta visas

kultūras, bet kultūra suteikia Evangelijai išraiškos priemones kalbėti konkretaus laikmečio žmonėms. Evangelija, ateidama į kultūrą, sustiprina tai, kas joje gera, ir griaua arba taiso tai, kas joje bloga. O blogio ir gėrio atpažinimo priemonė yra meilės principas“, – sakė doc. dr. B. Ulevičius. Jis parodė įvairių kultūrų sukurtus Jėzaus atvaizdus, atkreipdamas dėmesį, jog Jėzus gali ateiti į kiekvieną kultūrą ir prabilti tos kultūros kalba.

Eucharistijos liturgijai už fakulteto bendruomenę vadovavo vysk. Jonas Ivanauskas, kartu koncelebravo dėstytojai kunigai. Ganytojas homilijoje kalbėjo apie krikščionio pašaukimą būti Kristaus pasiuntiniu ir ragino skaityti Evangeliją, kad vis giliau suprastume, ką tai reiškia. Vyskupas dėkojo visai fakulteto bendruomenei už tiesioginį darbą – studijas ir už Kristaus pasiuntinybės liudijimą šiuolaikiniam pasauliui. Šventę vainikavo agapė KTF kieme.

-sam-

Giesmių šventė

Gegužės 20 d. Šiaulių katedroje skambėjo IV vaikų ir jaunimo giesmių šventė „Giesmių pynė Marijai“. Į tradicija virtusių šventę užsiregistravo apie 600 dalyvių iš visos Šiaulių vyskupijos. Dalyvavo bažnyčių ir mokyklų chorai, lopšelių-darželių auklėtinių grupės. Renginį, kaip ir ankstesniais metais, organizavo Šiaulių katalikiškoji „Sandoros“ pagrindinė mokykla bei Šiaulių vyskupijos jaunimo centras.

Šventė prasidėjo šlovinimu. 11 val. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis aukojo šv. Mišias. Koncelebravo Jaunimo centro kapelionas kun. Tadas Rudys ir Žagarės klebonas Marius Dyglys. „Džiaugiuosi, kad katedra atgijo“, – kreipėsi į dalyvius ganytojas pamokslo metu. Tą dieną skaitytą Evangelijos skaitinį jis pritaikė vaikų ir jaunuolių katechezei, taip pat primindamas ir paaiškindamas artimiausias liturgines šventes.

Po šv. Mišių pirmieji giesmių vainiką Marijai pynė lopšelių-darželių auklėtiniai,

Po renginio arkivyskupas Luigi Bonazzi, vyskupas Jonas Kauneckas bei būrelis susitikimo dalyvių nukako prie kunigaikščio Aleksandro paminklo miesto centre ir nuo čia prisidėjo prie jaunimo procesijos, kuri 17 val. buvo pajudėjusi iš Sielovados centro. Procesijos dalyviai, nešdami pal. Jono Pauliaus II portretą, Lietuvos Jaunimo dienų kryžių, giedodami giesmes, per miestą ėjo iki Panevėžio Kristaus Karaliaus katedros. Artėjančius prie tikslo keliauninkus pasitiko varpų gaudesys, o prie bažnyčios vartų – klebonas kun. Tomas Skrudupis. Pamaldos prasidėjo Dievo Gailestingumo vainikėlio malda prie gelėmis papuošto Gailestingąjo Jėzaus paveikslo. Šv. Mišias aukojo arkiv. Luigi Bonazzi, vysk. Jonas Kauneckas, kun. dr. Gediminas Jankūnas ir apie 20 kunigų. Pamoksle arkiv. Luigi Bonazzi kreipė visų, ypač jaunimo, žvilgsnius į Kristų: „Kristuje mes tampame naujais žmonėmis, tampame gailestingumo liudytojais, kaip pal. Jonas Paulius II“, – sakė nuncijus ir kvietė pasižadėti nepraleisti nė vieno sekmadienio be susitikimo su prisikėlusiu Kristumi Eucharistijoje, nepradėti ir neužbaigti dienos nors trumpai nepasikalbėjus su Dievu, darant sprendimus laikytis ženklų, kuriuos mums davė Dievas. Išgirdęs jaunimo atsakymą „Taip!“, arkiv. Luigi Bonazzi solidariai žadėjo ir pats laikytis šių pasiryžimų.

Po šv. Mišių vyko gegužinės pamaldos, apgaubusios besimeldžiančius ir giedančius motiniškos Švč. M. Marijos širdies meile ir jaukumu. Nuskaidrintais veidais, atgaivintomis širdimis po maldų visi ėjo į bažnyčios šventorių, kur linksmino folkloro ansamblio „Raskila“ dainos, liaudiški šokiai. Vėliau ratelių ir šokių pagal žydų muziką estafetę perėmė Tiberiados bendruomenės broliai. Darbščios šeimininkės buvo gausiai nukrovusios stalus skanumynais – maitinimu rūpinosi Panevėžio vyskupijos Gyvojo rožinio, Katalikių moterų draugijos, Panevėžio vyskupijos Sielovados centras, seserys vienuolės ir rėmėjai. Kas šoko, kas būriavosi pulkeliais šnekučiuodami, kas ėjo apžiūrėti čia pat prie parapijos namų eksponuojamų jaunimo piešinių parodos.

-lk-

Paminėtas Kauno arkivyskupijos 85-erių metų jubiliejus

Gegužės 22 d., sekmadienį, iškilminga Eucharistijos liturgija Kauno arkikatedroje bazilikoje buvo paminėtas Kauno arkivyskupijos įkūrimo 85-erių metų jubiliejus. Ta proga prieš šv. Mišias Kauno miesto muziejuje atidaryta paroda.

Pradėdamas šv. Mišias Kauno arkikatedroje, arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius paragino gausius jos dalyvius, tarp kurių buvo ir miesto valdžios žmonių, mokyklų, universitetų, kitų organizacijų ir bendruomenių atstovų, dėkoti Dievui už 85-erius arkivyskupijos istorijos metus, už visus – iki paties mažiausiojo – jos žmones, kurie anksčiau vadovavo, tarnavo ar dabar kuo nors prisideda prie jos gyvavimo.

Eucharistijos liturgijai vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, koncelebravo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, taip pat nemažai Kauno arkivyskupijos kunigų.

„Po pirmųjų Sekminių Bažnyčia gaivalingai plito pasaulyje“, – sakė arkivyskupas, homilijos pradžioje atkreipdamas dėmesį į Apaštalų darbų knygoje aprašomą pirmųjų Evangelijos skelbėjų siuntimą skleisti Viešpaties šviesos. Prireikė 1000 metų, kad ši šviesa pasiektų ir mūsų kraštą, kuris pasikrikštydamas priėmė ją dar po 400 metų. Arkiv. S. Tamkevičius trumpai apžvelgė Kauno

Bažnyčios istoriją, jos ganytojų bei visos bendruomenės pastangas kurti savo gyvenimą nuo pat 1926-ųjų, kai metropolija atsirado popiežiui Pijui XI apaštališkąją konstitucija *Lituanorum gente* įsteigus Lietuvos bažnytinę provinciją. Šie 85-eri metai, pasak ganytojo, kaip ir žmogaus gyvenime, arkivyskupijai buvo ilgas brendimo ir augimo laikotarpis. Homilijoje prisimintas visokeriopai augęs arkivyskupijos gyvenimas tarpukariu, jam vadovavęs Šventojo Rašto vertėjas, kaip tremtinys Austrijoje miręs arkivyskupas Juozapas Skvirckas. Paminėti okupacinės sovietų valdžios visai varžytu laikotarpiu vadovavę valdytojai ir vyskupai: žydus gelbėjęs prel. S. Jokūbauskis, ypač sunkiu metu, kai Bažnyčią norėta visai sunaikinti, arkivyskupijai vadovavęs valdytojas kan. J. Stankevičius, vėlesni uolūs ganytojai vysk. J. Matulaitis-Labukas, arkiv. L. Povilonis, Nepriklausomybės aušroje vadovavęs vysk. J. Preikšas, pal. popiežiaus Jono Pauliaus II Lietuvai dovanotas kardinolas V. Sladkevičius. Homilijoje prisimintos skaudžios sovietmečio žaizdos (kai buvo nuteista ir ištremta trečdalis kunigų), nelengvas, tačiau spartus bažnytinio gyvenimo atnaujinimas ir plėtojimas atkūrus nepriklausomybę. Arkivyskupijos dabartį ganytojas pavadino ir viltingo augimo, ir nemažų išbandymų metais, kai ir laisvės sąlygomis tenka tvirtai ginti krikščioniškąsias vertybes. Tarp daugybės uolių šiandienos arkivyskupijos darbininkų ganytojas su ypatinga pagarba paminėjo pasauliečių katalikų idealizmą ir pasiaukojimą.

Užbaigdamas homiliją Kauno ganytojas pakvietė dėkoti Dievui už gautas malones per visus 85 arkivyskupijos gyvavimo metus, už visus vyskopus, kunigus, vienuolius, uoliai tarnavusius ir pačiais sunkiausiais laikais, už tėvus ir motinas, gynusius savo vaikus nuo ateizmo, ugdančius vaikų meilę Dievui ir tėvynei, už jaunimą, branginantį savo tikėjimą. Prieš suteikdamas ganytojiškąjį palaiminimą ir dėkodamas visiems už dalyvavimą arkivyskupas S. Tamkevičius paragino ir toliau arkivyskupijos gyvenimą lydėti malda Viešpačiui.

-kait-

Kauno arkivyskupijos kunigų konferencija

Gegužės 18 d. Kauno arkivyskupijos kunigai gausiai dalyvavo kurijoje surengtoje kunigų konferencijoje. Konferencija buvo skirta neeilinei Kauno arkivyskupijos istorijos datai – arkivyskupijos 85-osioms įkūrimo metinėms.

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius apžvelgė arkivyskupijos istoriją, primindamas iškiliausias datas ir įvykius, ypač nepriklausomybės laikotarpiu. Geru žodžiu paminėtos bendros, dažnai nelengvos, visų pastangos, įgyta gera organizacinė, bendradarbiavimo patirtis, pasidžiaugta, kad šiandien arkivyskupijos bendruomenės gyvenimui darnos teikia Kauno arkivyskupijos antrojo sinodo nutarimai, vis labiau dvasiniams poreikiams tarnauja per 20 metų neatpažįstamai pasikeitusi Šiluva, 2008-aisiais gražiai paminėtas Švč. M. Marijos apsireiškimo Šiluvoje 400 metų jubiliejus, įamžintas palaimintojo Jono Pauliaus II atminimas, pastaruoju metu plėtojamas ekumeninis bendradarbiavimas ir kt. „Jūs buvote svarbiausi darbininkai, o mes, vyskupai, tik padedame jums“, – sakė arkivyskupas kunigams, pabrėždamas, jog niekas kitas taip nesuartina, kaip bendras darbas. Užbaigdamas ganytojas pakvietė kunigus drauge švęsti Eucharistijos Švč. Trejybės (seminarijos) bažnyčioje, dėkoti Dievui už visus arkivyskupijos dvasininkus, gyvus ir jau iškeliavusius pas Viešpatį.

Eucharistiją drauge koncelebravę kunigai joje meldėsi ir už savo ganytoją arkivyskupą S. Tamkevičių, konsekruotą vyskupu prieš 20 metų, 1991 m. gegužės 19 d. (nuo 1996 m. – arkivyskupą metropolitą).

po jų – mokyklų bei parapijų chorai. Pasak Šiaulių vyskupijos jaunimo centro vadovės Jurgitos Steckytės, šventė kasmet jaunėja. Daugėja renginyje norinčių dalyvauti lopšelių-darželių. Iš 44 chorų, mažųjų grupių šiais metais buvo net 10. Visų norinčiųjų pasirodymai vargiai besutelpa į vieną dieną, tad gali būti, jog kitais metais šventė vyks dvi dienas. Šiaulių „Sandoros“ pagrindinės mokyklos muzikos mokytoja Rolanda Kalakauskienė džiaugėsi šventės metu skambėjusiais lotyniškais tekstais, atlikėjų profesionalumu bei specialiai šventei sukurtomis giesmėmis. Renginį vedė šeštokė Šiaulių „Sandoros“ katalikiškosios mokyklos mokinė Gerda Kalakauskaitė bei gimnazistas Julius Šateika iš Didždvario gimnazijos.

-irat-

„Vilties bėgimas“

Gegužės 22 d. Klaipėdoje ketvirtą kartą buvo surengtas „Vilties bėgimas“, kurio tikslas nors kelias valandas solidarizuotis su onkologiniais ligoniais ir paremti Šv. Pranciškaus dvasinės pagalbos centro onkologiniams ligoniams ir jų artimiesiems statybą. Kiekvienas galėjo pasirinkti sau tinkamą atstumą: 10 km, 6 km, 3 km arba 600 metrų. Bėgime dalyvavo per 5,5 tūkst. įvairaus amžiaus žmonių nuo profesionalių sportininkų iki senelių ir vaikų iš Lietuvos bei užsienio, organizatoriams talkino 160 savanorių. Šiomet šią akciją palaikė ir dviratininkai, o šeštadienį Minijos upe plaukė baidarininkai. Pirmą kartą tą pačią dieną „Vilties bėgimas“ buvo surengtas Anglijoje, Mainhede.

„Vilties bėgimas“ sulaukė popiežiaus Benedikto XVI palaiminimo ir raginimo „statyti meilės ir solidarumo tiltus, idant nė vienas iš mūsų nesijaustų vienišas, bet esantis šalia Kūrėjo ir didžiulės Dievo vaikų šeimos narys“.

Šv. Pranciškaus dvasinės pagalbos onkologijos centrą įsteigė ir globoja pranciškonai. Centro misija gerinti onkologinių ligonių ir jų artimųjų gyvenimo kokybę, rūpintis sielovada, teikti psichologinę,

socialinę pagalbą. Centras jau pradėtas statyti, pusė reikiamos sumos gaunama iš ES struktūrinių fondų, o kita pusė renkama įvairiomis akcijomis – „Vilties bėgimu“, simbolinių pyčių platinimu, labdaros koncertais ir pan. Šiemet planuojama pradėti statyti pirmąjį ir antrąjį korpusus, o koplyčią baigti statyti jau liepos mėnesį.

-sam-

Seminaras mokytojams ir katechetams

Gegužės 13 d. Kauno arkivyskupijos katechetikos centre vyko kvalifikacinio seminaro „Vaikų ir paauglių solidarumo ir socialinio aktyvumo ugdymas (11–14 metų amžiaus)“ II dalis. Seminaro tikslas buvo pristatyti tarptautinės Jaunųjų misionierių asociacijos programą ir jos taikymą, įvairiose aplinkose ugdant vaikų ir paauglių solidarumo ir socialinio aktyvumo įgūdžius.

Lektorė ses. Fausta Rasa Palaimaitė priminė, kaip atsirado Jaunųjų misionierių judėjimas. Po Prancūzijos revoliucijos Nansi (Nancy) vyskupas Charlesas de Forbin-Jansonas paprašė Prancūzijos vaikų gelbėti Kinijos mažylius, kurie dėl nepritekliaus ar savo lyties buvo žudomi. Vaikai ryžosi kasdien melstis Mergelei Marijai ir sutaupti po vieną pensą per mėnesį. 1843 m. Jaunieji misionieriai jau veikė Prancūzijoje, Belgijoje, Olandijoje, Šveicarijoje, Italijoje, Anglijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Kanadoje. Po metų asociacija įsikūrė ir Kinijoje, kur tikinčios moterys ėjo nuo namų prie namų ieškodamos vaikų, atsidūrusių mirtiname pavojuje. Kinijoje atsirado vaikų namai, išlaikomi Europos vaikų, jų auklėtiniai gavo puikų krikščionišką auklėjimą bei išsilavinimą. Lektorė vaizdingai pateikė „Dešimt misionieriško gyvenimo priesakų“, papasakojo, kokius darbus jaunieji misionieriai gali nuveikti skirtingais liturginių metų laikotarpiais, pristatė rožinio maldą, sujungiančią visų penkių pasaulio žemynų vaikų poreikius. Seminare dalyvavo įvairių dalykų mokytojai, parapijų katechetai ir besidomintieji socialiniu vaikų ugdymu.

-kakci-

Per pamokslą arkivyskupas nuoširdžiai pasidalijo kunigystės patirtimi, kurią įgijo nueitame 49 metų kunigo ir 20 metų vyskupo tarnystės kelyje. Didžiausia Dievo dovana pavadino sutiktus žmones ir sunkumuose nuolat lydėjusią Viešpaties ranką. Sakė nuo pat tarnystės pradžios pažinęs daug gerų kunigų – dažnai skirtingo būdo, sumanumo, drąsos, bet uolių, gyvenančių Bažnyčios rūpesčiais, taip pat sutikęs labai gerų draugų ir bendradarbių pasauliečių, seserų vienuolių.

„Kunigystės kelyje radau daug skaidrios šviesos ir džiaugsmo, kuris neapleido net tuomet, kai reikėjo dirbti gamykloje, melioracijoje, net būnant už grotų ir Sibiro tremtyje. Atrodo, tie ilgi kunigystės metai buvo vienas gražus nuotykis su daugybe nepakartojamų scenų. Ir ta šviesa nebuvo kažkokių neeilinių pastangų vaisius, bet tikrų tikriausia dovana Dievo, kuris vedė, kur norėjo, ir kurio negalėjau nepaklausti“, – sakė arkivyskupas. Vyskupo tarnystė, jo žodžiais tariant, suteikia daugiau galimybių daryti gera, o drauge tai ir kryžius – „kai reikia daryti nepopuliarius sprendimus, kai reikia ne tik priglausti, bet ir pasakyti karčią tiesą“.

Liturgijos pabaigoje visos arkivyskupijos bendruomenės vardu ganytoją pasveikino augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas: „Viešpats Jus pašaukė taip svarbiu Bažnyčiai Lietuvoje laikotarpiu, kad Kristaus Geroji Naujiena atgimtų, sustiprėtų ir duotų gausių vaisių. <...> Jūsų gyvas tikėjimas, gyvenimo patirtis, uolumas ir rūpestis dėl Bažnyčios, bendrojo gėrio, kartu yra Dievo malonė – Dievo malonė jums ir Dievo malonė Viešpaties bendruomenei.“

Kunigų vardu sveikinimo ir dėkingumo žodžius už tėvišką rūpestį ir meilę tarė prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS. Už ypatingą dėmesį seminarijai, jos palaikymą dėkojo ganytoją sveikinę ir „Ilgiausių metų“ sugiedoję Kauno kunigų seminarijos klierikai.

Prieš suteikdamas palaiminimą, arkivyskupas S. Tamkevičius nuoširdžiai padėkojo broliams kunigams – nuo pačių artimiausių bendradarbių – vyskupo, dekanų iki atokiausiose, mažiausiose parapijose tarnaujančių kunigų, atsiprašė, jei ko nors nepastebėjo, neįvertino, nepadėkojo. Pasak ganytojo, kiekvieno darbus, žmonių akimis didesnius ar mažesnius, Viešpats matuos savo žvilgsniu – svarbu, kad kiekvienas darytų tai, ką pajėgia ir kaip suprantą, o atlygis ateina iš Viešpaties.

-kait-

Dievo tarno Teofiliaus Matulionio beatifikacijos bylos eiga

1990 m. Kaišiadorių vyskupijoje pradėta buvusio Kaišiadorių vyskupo arkiv. Teofiliaus Matulionio beatifikacijos byla, kurios pirmasis etapas užbaigtas 2008 m. gegužės 1 d., o surinkti dokumentai bei liudijimai perduoti į Vatikaną, Šventųjų skelbimo kongregaciją. Ten surinkti dokumentai dar kartą atsakingų asmenų patikrinti ir sutvarkyti pagal kongregacijos iškeltus reikalavimus.

Beatifikacijos bylos postulatoriaus pareigoms Romoje buvo paskirtas arkiv. Jonas Bulaitis, kuris ne tik pats asmeniškai rūpinosi bylos eiga, bet ir pagalbą pasitelkė Romoje studijuojantį Kaišiadorių vyskupijos kunigą teol. lic. Mindaugą Sabonį. Po arkiv. Jono Bulaičio mirties (2010 m. gruodžio 25 d.) Kaišiadorių vyskupas 2011 m. sausio 28 d. naujuoju bylos postulatoriumi paskyrė kun. Mindaugą Sabonį.

Šventųjų skelbimo kongregacija 2011 m. vasario 28 d. iš savo pusės relatoriumi beatifikacijos bylai paskyrė lenkų kilmės Mažesniųjų brolių konventualų (pranciškonų) ordino narį Zdzisławą Kijasą OFM Conv. Relatoriaus pareigos – susipažinti su pateikta dokumentine medžiaga bei rūpintis beatifikacijos bylos eiga kongregacijoje. Paprastai kalbant, relatorius yra kontaktinis asmuo, su kuriuo bendradarbiaudamas postulatorius turi parengti vadinamąją *Positio* – kandidato į palaimintuosius gyvenimo ir veiklos pristatymą, pasiremiant byloje surinktais dokumentais bei liudijimais, išryškinant Dievo tarno herojiškas dorybes bei galimą smurtinę mirtį dėl tikėjimo (kankinystės atveju). Paruošta *Positio* bus svarstoma įvairiose Šventųjų skelbimo kongregacijos komisijose, nuo kurių sprendimų priklausys tolesnė bylos eiga.

2011 m. kovo mėn. kun. M. Sabonis gavo pirmąją užduotį iš relatoriaus: paruošti visų byloje liudijusių asmenų sąrašą, nurodant jų ryšį su Dievo tarnu, bei jų liudijimuose rasti informacijos Dievo tarno kankinystei patvirtinti ar paneigti; taip pat surinkti visą informaciją apie nūdienos pamaldumą, meldžiant Dievo tarnui altoriaus garbės, bei apie Dievo tarno asmenybės aktualumą nūdienai (*fama signorum*). Ši užduotis – pirmasis žingsnis ruošiant *Positio*.

2011 m. gegužės 3 d. Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis kartu su bylos postulatoriumi kun. Mindaugu Saboniu lankėsi Šventųjų skelbimo kongregacijoje ir susitiko su bylos relatoriumi Zdzisławu Kijasą OFM Conv. Relatorius pabrėžė, jog ruošiant *Positio* reikia siekti visą surinktą bylos medžiagą pristatyti kaip vieną, aiškų ir įtikinamą paveikslą, bylojantį apie Dievo tarno Teofiliaus Matulionio tikėjimo liudijimą. Svarbu neprarasti ir kritinio žvilgsnio į surinktą medžiagą, todėl byloje atrasti neaiškumai ar neatitikimai irgi nurodytini bei įvertintini.

Susitikimo metu aptarta Dievo tarno arkiv. Teofiliaus Matulionio aktualumo tiek Lietuvai, tiek Kaišiadorių vyskupijai tema. Vysk. J. Matulaitis pristatė Guronyse veikiančią Rožinio slėpinių kelią, pakomentavo koplyčios paveiksluose pavaizduotą Septynių Dievo Motinos Marijos skausmų kelią, sujungtą su svarbiausiais Dievo tarno Teofiliaus gyvenimo epizodais. Bylos relatorius Zdzisławas Kijas OFM Conv. davė naudingų patarimų, kaip skatinti, rinkti ir byloje pristatyti karštą tikinčiųjų troškimą matyti Dievo tarną palaimintųjų gretose. Relatorius jau gerai susipažinęs su visais proceso dokumentais, todėl prisiminė analogiškas kongregacijoje nagrinėtas kankinystės bylas. Būta atvejų, kai ne tiek proceso dokumentai, kiek tikinčiųjų pamaldumas buvo lemiamas veiksnys tokios rūšies byloje.

Gerai suprastamas, jog dėl užsitęsusių sovietmečio okupacijos nebuvo galima anksčiau padaryti ekshumacijos ir surinkti daugiau liudininkų, tėvas Zdzisławas atkreipė dėmesį, kad kai kurių liudininkų atsakymai yra per daug lakoniški, todėl juos bus sunku panaudoti rašomoje *Positio*. Pasak relatoriaus, jei ir nekyla abejonių dėl komunistinio režimo kėslų (*martirio formale ex parte persecutoris*) ar Dievo tarno intencijos aukotis (*martirio formale ex parte servi Dei*), ties *martirio materiale* (persekiotojo sukelta fizinė mirtis) reikės nuodugniai padirbėti.

Susitikimo pabaigoje vyskupas J. Matulaitis relatoriui įteikė atminimo dovaną ir pakvietė apsilankyti Lietuvoje.

-kaj-

Keliais žodžiais

Kaunas. Gegužės 17 d. VDU Katalikų teologijos fakultete vyko 9–12 klasių moksleivių kūrybinių-mokslinių darbų konkurso „Tikėjimas ir mokslas – du sparnai kilti į tiesą“ finalas. Konkurso tikslas – skatinti vyresniųjų klasių moksleivius gilintis į mokslo ir krikščioniškojo tikėjimo sąsajas remiantis Alberto Einšteino mintimi, kad mokslas be religijos yra luošas, o religija be mokslo yra akla. Finale dalyvavo 15 moksleivių, kurie pristatė savo darbus ir atsakė į komisijos užduotus klausimus. Finalininkai buvo atrinkti iš 37 įvairaus žanro darbų: referatų, esė, multimedijos ir video prezentacijų, eilėraščių, piešinių. Konkurse dalyvavo moksleiviai iš visos Lietuvos. Prizines vietas ir piniginę paramą (400 Lt, 300 Lt, 200 Lt) kelionei į Pasaulio jaunimo dienas Madride gavo moksleiviai iš Kauno, Vilniaus ir Šiaulių. -sam-

Kaunas. Gegužės 18-osios vakare Kauno arkivyskupijos jaunimo centras jaunus žmones vėl pakvietė į tradicinį, kiekvieną mėnesį rengiamą teminį vakarą. Šįsyk jo tema buvo „Gerbk savo tėvą ir motiną“. Vakarą vedęs svečias kunigas Arūnas Simonavičius (Vilkaviškio vyskupija) kalbėjo apie tėvų autoritetą ir tas malones, kurias kiekvienas žmogus gauna iš savo tėvų, aptarė tėvų pareigas vaikams ir vaikų pareigas tėvams. Vakare dalyvavo maždaug šimtas jaunuolių, vėliau pabendravusių ir šiltoje agapėje prie arbatos. -kaj-

Kulautuva. Gegužės 19 d. Kauno II dekanato karitiečiai atvyko į Kulautuvą, į savo jau tradicija tapusį, šiemet dešimtąjį, susitikimą. Pradžioje Kulautuvos bažnyčioje dalyvavo Gegužinės pamaldose. Šv. Mišias koncelebravo dekanas kun. A. Paulauskas ir dauguma šio dekanato kunigų. Rumšiškių parapijos klebonas kun. K. Gražulis homilijoje kvietė pastebėti stokojantį, o ypač tą, kuris nepamaitintas meile. Susitikimas tęsėsi jaukiuose Kulautuvos kultūros namuose. Susirinkusiuosius pasveikino, karitietiškomis aktualijomis su jais pasidalijo dekanas kun. A. Paulauskas, Kau-

no arkivyskupijos *Caritas* reikalų vedėja ses. V. Maknauskaitė SJE. Dievo Gailėtingumo metų proga pasidalyti įžvalgomis, patirtimi, savo liudijimu buvo pakviesta ses. Alma Vabuolaitė FDCJ.

Nauji leidiniai

John Chryssavgis. Dykumos širdyje: Dykumos tėvų ir motinų dvasingumas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2011. – 232 p. + 16 p. įklija

Autorius knygoje apžvelgia senųjų krikščionybės tekstų lobyną, sudarytą pirmųjų krikščionių, kurie savo tikėjimą išpažino gyvendami dykumoje. Jų pamokymai, dvasinis vadovavimas, maldos, susitikimai su Dievu, vidinės kovos ir liudijimai atkeliavo per amžius ir čia pateikiami papildyti apmąstymais, įžvalgomis ir aprašymu gyvenimų, kuriais buvo garbinamas Dievas. „Dykumos širdyje“ – labai vertingas indėlis į krikščioniškas studijas, rimtas mokslinis darbas, suprantamas ne tik akademinio pasaulio skaitytojams.

Gennaro Matino. Susitikimas: Evangelijos liudijimas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2011. – 272 p.

Autorius rašo taip įtaigiai, kad pasiekia netgi Indiją. Ten, ant Indijos vandenyno kranto, vieną vakarą jis ima pasakoti apie savo susitikimą su Jėzumi vietiniam savo draugui indui, gyvenančiam pasaulyje, kuriame painiai susiraužę gyvenimas ir mirtis, priklausantys nuo tolimų dievybių, kurioms reikia melstis, kad jos tave įsimintų iš milijonų kitų. Taip per vieną naktį laisvai ir nenukryptant nuo tiesos papasakojama visa Evangelija. Šio pasakojimo veikėjas, Jėzus, visai kitoks nei indų dievai, Jis – tarp gyvųjų besiritanti banga, nešanti sumaištį papiktinimą keliančią sutaikinančią meilę.

Diskusijoje prokurorai ir socialiniai darbuotojai aptarė kovą prieš prekybą žmonėmis

Gegužės 18 d. Lietuvos *Caritas* ir Kauno apygardos prokuratūra surengė viešą diskusiją tema „Ko nežinome apie prekybą žmonėmis? Tarpžinybinis bendradarbiavimas“. Diskusijoje dalyvavę teisėsaugos pareigūnai, psichologai, nevyriausybių organizacijų ir akademinės visuomenės atstovai kalbėjo apie esmines kovos su prekyba žmonėmis ir prostitucija problemas, ieškojo būdų, kaip pagerinti bendradarbiavimą tarp įvairių institucijų tiriant nusikaltimus ir teikiant pagalbą nukentėjusioms moterims.

Renginyje dalyvavęs Kauno miesto meras Rimantas Mikaitis padėkojo Lietuvos *Caritas* organizacijai už aktyvią veiklą ir iniciatyvą sprendžiant opias socialines problemas. Kauno apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras Kęstutis Betingis teigė, kad tokio pobūdžio diskusijos problemoms spręsti sutelkia teisėsaugos institucijas, socialinius darbuotojus, psichologus ir kitus specialistus. Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto dekanas prof. dr. Jonas Ruškus pabrėžė socialinio jautrumo svarbą kovoje prieš prekybą žmonėmis. „Turėtume pabandyti atsistoti į tos moters, kuri nukentėjo nuo prekybos žmonėmis, vietą. Tokias moteris nuolatos lydi sielvartas, smurtas, išdavystės ir nuolatinė kontrolė“, – kalbėjo prof. dr. J. Ruškus. Pasak Viešojo saugumo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus Tomo Žilinsko, „teisėsaugos institucijoms reikia daugiau kalbėtis ir keistis informacija tiriant nusikaltimus“.

Pareigūnų teigimu, dažnai iškyla problemų dėl nukentėjusiųjų apklausų. Moterys atsisako arba vengia duoti parodymus. Kaip elgtis tokiose situacijose, patarė VšĮ „Psichoterapijos konsultacijų centras“ gydytoja psichiatrė Živilė Paulauskienė. „Trauminės patirties išgyvenimas žmogui sukelia kančią, todėl nukentėjusios moterys vengia apklausų ir tyrimo, nes nori išlaikyti savo emocijų kontrolę. Pareigūnams svarbu mokėti užmegzti gerą kontaktą, kalbėti ramiu tonu ir pelnyti pasitikėjimą“, – sakė gydytoja.

Lietuvos *Caritas* programos „Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms“ koordinatorė Kristina Mišininė pabrėžė, kad Lietuvoje trūksta visų organizacijų pastangas koordinuojančio kovos su prekyba žmonėmis ir prostitucija centro bei ilgalaikių valstybės remiamų programų. Apie konkrečius pagalbos atvejus ir bendradarbiavimo patirtį su teisėsauga ir kitomis institucijomis pasakojo Lietuvos *Caritas* socialinė darbuotoja Jolita Juškevičienė.

Diskusijoje kritikos strėlių teko Vaiko teisių apsaugos tarnybai, socialiniams pedagogams, kurie patys pirmieji turėtų užkirsti kelią vaikų įtraukimui į prostituciją ir prekybą žmonėmis. „Vaikų teisių apsaugos tarnybos specialistai ir socialiniai pedagogai turi kaupti informaciją apie sąlygas ir aplinką, kurioje auga vaikai. Laiku užkirtus kelią nusikaltimui, valstybei nereikėtų skirti lėšų aukų rehabilitacijai“, – savo nuomonę išreiškė socialiniai darbuotojai.

Pagal nuo 2001 metų įgyvendinamą programą „Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms“ kasmet padedama maždaug šimtui pagalbos stokojančių moterų. Nukentėjusioms moterims teikiamos psichologinės-socialinės konsultacijos, saugus prieglobstis, teisinė bei dvasinė pagalba, padedama įgyti darbo įgūdžių. Pagalbos biurai veikia penkiuose Lietuvos miestuose, kur dirba dvylika *Caritas* profesionalių socialinių darbuotojų.

-Ici-

PENKIASDEŠIMTOJI DIENA

Šventosios Dvasios Atsiuntimas – Sekminės
Apd 2, 1–11; 1 Kor 12, 3–7. 12–13; Jn 20, 19–23

Sekminių – Šventosios Dvasios atsiuntimo – šventės ištakos Senajame Testamente. Žydų Velykų (hebr. *Pascha*) liturgijoje buvo prisimenamas išsivadavimas iš Egipto vergijos ir Viešpaties pergalė prieš faraono kariuomenę Raudonojoje jūroje. Praėjus penkiasdešimčiai dienų po Velykų, žydai minėdavo Mozės Įstatymą, dovanotą ant Sinajaus kalno, ir dėkodavo už nuimtą javų derlių, mat pjūtis prasidėdavo po Velykų. Ta diena buvo vadinama Sekminėmis (hebr. *Shavuot* – „Savaičių šventė“; Kristaus laikais ji vadinta graikišku žodžiu *Pentecostē* – „Penkiasdešimta diena“).

Naujajame Testamente, Apaštalų darbų knygos antrajame skyriuje, aprašomos Sekminės yra glaudžiai susijusios su Senojo Testamento įvykiais. Praėjus penkiasdešimčiai dienų po Velykų, kaip buvo pažadėjęs Jėzus, apaštalams atsiunčiamas Globėjas – Šventoji Dvasia (plg. *Jn 14, 16–17*). Ji įveda juos į tiesos pažinimo pilnatvę ir naują laisvės bei meilės gyvenimą. Per Sekmines pasirodo Bažnyčia, kurią sudaro Viešpaties atpirkti žmonės, pirmasis žmonijos derlius, išaugęs iš Jėzaus kryžiaus – mirties ir prisikėlimo slėpinio. Jau nuo III a. Bažnyčia pradeda liturgijoje iškilmingai minėti savo gimimą ir savo misijos pradžios dieną – Sekminių šventę.

Sekminės yra didžiojo sekmadienio, arba Velykų laikotarpio, tobula pilnatvė (septynis kartus po septynis plius vienas). Tai simbolis tos džiugios ir palaimingos dienos, kuri neturės pabaigos. Todėl jau nuo IV a. per visą Velykų laikotarpį, nuo Kristaus prisikėlimo iki Sekminių, krikščionių bendruomenėse buvo draudžiama klauptis ir pasninkauti; ši tradicija dar ir šiandien yra išlikusi kai kuriose Rytų Bažnyčiose.

Sekminių dieną buvo apreikšta ir visa Švenčiausioji Trejybė. Šventoji Dvasia, kylanti iš Tėvo ir Sūnaus begalinės meilės, yra dieviškasis Asmuo. Savo atėjimu Šventoji Dvasia įveda pasaulį į paskutines dienas, Bažnyčios metą, kai Dievo Karalystė jau paveldėta, bet dar neatbaigta: „Regėjome tikrąją Šviesą, gavome dangiškąją Dvasią, radome tikrąjį tikėjimą; garbiname nedaliją Trejybę, nes ji mus išgelbėjo“ (Bizantijos liturgija, Sekminių troparas).

Apaštalai gauna Šventąją Dvasią per Sekmines ir skelbia „įstabių Dievo darbų“ (*Apd 2, 11*). Uždėdami rankas, jie perduoda naujai pakrikštytiesiems tos pačios Dvasios dovaną: „Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota“ (*Rom 5, 5*). Per

ilgus amžius Bažnyčia, teikdama Krikšto ir Sutvirtinimo sakramentus, perduoda ją savo vaikams, kurie yra siunčiami skelbti ir skleisti Dievo meilę visoms tautoms, nes meilės kalba visuotinė ir visiems prieinama.

Iš tiesų Šventoji Dvasia nugali baimę, neviltį, liūdesį. Žinia, mokiniai, suėmus Mokytoją, pabėgo į kambarį ir pasiliko ten iš baimės, kad jų neištiktų ta pati dalia. Jėzui prisikėlus, ta baimė staiga nepranyko. Tačiau per Sekmines ant jų nužengus Šventajai Dvasiai, šie vyrai be baimės išėjo į gatves ir ėmė skelbti Gerąją Naujieną apie nukryžiuotą ir prisikėlusį Kristų. Jie nebebijojo, nes jautėsi esą stipresnėse rankose. Apaštalas Jonas Pirmajame savo laiške rašo: „Tobula meilė išveja baimę“ (4, 18). O tobulą meilę mums gali suteikti tik Šventoji Dvasia.

Dievas trokšta ir toliau dalyti šią tobulą meilę kiekvienai žmonių kartai ir, savaime suprantama, daro tai, kaip ir kada tik nori. Jis yra Dvasia, o Dvasia „pučia, kur nori“ (*Jn 3, 8*). Tačiau egzistuoja ir įprastinis būdas, kurį Dievas pasirinko norėdamas suteikti Šventąją Dvasią: tas būdas yra Jėzus, įsikūnijęs viengimis Dievo Sūnus, numiręs ir prisikėlęs. Savo ruožtu Jėzus įsteigė Bažnyčią kaip savo mistinį kūną, kad ji tęstų jo misiją: „Kas mane tiki, – kaip Raštas sako, – iš jo vidaus plūs gyvojo vandens srovės“ (*Jn 7, 38*).

Tikėjimo pagrindas yra malda. Gyvojo vandens srovės plūsta tik iš to, kas meldžiasi. Todėl Sekminių iškilmėje Šventasis Raštas mums dar kartą primena, kokia turi būti bendruomenė, kokie turime būti mes: „Jie visi ištvėringai ir vieningai atsidėjo maldai“ (*Apd 1, 14*). Tad Šventosios Dvasios atėjimo sąlyga yra mokinių ištvėrmė ir vienybė, o vienybės išankstinė prielaida – nuoširdi malda.

Matta el Meskinas († 2006), Koptų Bažnyčios vienuolis, sako: „Jeigu trokšti melstis Dievo akivaizdoje, turi aiškiai suvokti, kad esi palaikomas Šventosios Dvasios. Ji tave atgimdė Krikšto vandenyje. Širdies gilumoje kvieskis ją, kad ji paruoštų tave maldai ir suteiktų tau jėgų atlikti šią maldą pagal Tėvo ir Sūnaus troškimą. Tik maldoje auga naujas žmogus, atgimęs tavyje iš Šventosios Dvasios. Tik maldoje šis naujas žmogus gauna dievišką šviesą, atpažįsta Dievo valią ir išmoksta pagal ją gyventi.“

Iš tiesų be nuoširdžios ir dėmesingos maldos, be Šventosios Dvasios Dievas yra tolimas, Kristus pasilieka praeityje, Evangelija tampa mirusia raide, Bažnyčia pavirsta paprasčiausia organizacija, sakramentai įgauna magijos pavidalą, o misijos lieka tik nuobodžiai propaganda.

Parengė br. Ramūnas Mizgiris OFM

AMŽINASIS DIALOGAS

Švenčiausioji Trejybė (A)

Iš 34, 4–6. 8–9; 2 Kor 13, 11–13; Jn 3, 16–18

Švenčiausiosios Trejybės liturginė iškilmė Vakarų Bažnyčioje pamažu paplito IX–XI a. Šiam slėpiniui – Dievo savęs apreiškimui trimis duotybės būdais, kurie yra susiję su giliausia jo būtimi ir esme, – apmąstyti yra skirtas sekmadienis po Sekminių. Naujajame Testamente nėra žodžio Trejybė, nėra ir tokios gilios bei išplėtos Trejybės teologijos, kokią turi Bažnyčios mokymas nuo IV a. (Trejybės sąvoką pirmąkart pavartojo II a. rašytojas Teofilus Antiochietis.) Tačiau neginčytina, kad Naujojo Testamento puslapiuose yra apibrėžiami Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią siejantys santykiai.

Dieviškoji Trejybė mummyse apsigyvena Krikšto diena: „Aš tave krikštiju, – sako kunigas, – vardan Dievo – Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios.“ Dievo, kuriame buvome pakrikštyti, vardą mes prisimename kiekviena kartą ženklindami save kryžiaus ženklu. Nuo gimimo iki mirties svarbiausi krikščionio gyvenimo momentai taip pat ženklinami Trejybės vardu: jos vardu sudaroma santuoka, teikiami kunigystės šventimai, atleidžiamos nuodėmės. Visa krikščioniškoji egzistencija grindžiama bendraujant su Švenčiausiąja Trejybe.

Pirmajame skaitinyje pasakojama apie dieviškosios Būties apreiškimą. Pats Dievas, Amžinasis ir Neregimasis, paskelbia jį praeidamas priešais Mozę debesyje ant Sinajaus kalno: „VIEŠPATS, VIEŠPATS, esu gailėstingas ir maloningas Dievas, lėtas pykti, kupinas gerumo ir ištikimybės“ (Iš 34, 6). Naujajame Testamente šv. Jonas Teologas ši sakinių išreiškia vieninteliu žodžiu: „meilė“ (plg. 1 Jn 4, 8. 16).

Jei Dievas yra meilė, jis turi kažką mylėti. Juk meilė neegzistuoja tuštumoje, be jokio objekto. Ką Dievas myli, kad pavadintas meile? Žmones? Tačiau žmonės pradėjo egzistuoti tik prieš kelis milijonus metų, ne daugiau. Visatą? Bet visata, arba kosmosas, pradėjo egzistuoti prieš kelis milijardus metų. Ką iki tol Dievas mylėjo, kad pavadintas meile? Juk negalime sakyti, jog mylėjo pats save, nes tai būtų egoizmas arba narcisizmas, bet ne meilė.

Apreiškimas sako, kad Dievas yra meilė, o kiekvienoje meilėje, kaip žinome, yra trys tikrovės: vienas, kuris myli, vienas, kuris yra mylimas, ir meilė, kuri juos jungia. Dievas yra Trivienis, nes yra tobulos meilės bendrystė. Meilėje susijungia jų vienybė ir įvairovė. Dievas yra vienas, bet ne vienišas.

Biblijos Dievas nėra užsisklendęs ir savimi pasitenkinantis, bet – gyvybė, trokštanti save dovanoti, atvirumas, santykis. Tokie žodžiai kaip „gailėstingas“, „lėtas pykti“, „maloningas“ byloja mums būtent apie santykį, apie gyvybę trykštančią, save siūlančią Būtį, trokštančią užpildyti kiekvieną spragą, kiekvieną stygių, trokštančią dovanoti bei atleisti, užmegzti tvirtą ir tvarų santykį.

Šventasis Raštas pažįsta tik Sandoros Dievą, sukūrusį pasaulį, kad ant visų kūrinių išlietu savo meilę, ir išsirinkusį tautą, kad su ja sudarytų sužadėtuvių sutartį, padarytų ją palaiminimu visoms tautoms ir per tai išugdytų didžiąją visos žmonijos šeimą (plg. Pr 12, 1–2; Iš 19, 3–6). Tokį Dievą Naujajame Testamente galutinai apreiškė Jėzus. Jis mums parodė mylinčio Dievo veidą: „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų“ (Jn 3, 16).

Šiandienė šventė kviečia mus žvelgti į Viešpatį, tam tikra prasme užkopti, kaip Mozė, į „kalną“. Nes tik artimiau pažindami Dievą, gauname pamatinių pamokymų kaip gyventi, mums nutinka tas pats, kas ir Mozei, kuris, užkopęs į Sinajaus kalną ir stovėdamas Dievo akivaizdoje, gavo Dešimt Dievo įsakymų, kuriuose tauta atrado gairių, padėjusių tęsti kelionę, surasti laisvę. Mūsų istorija priklauso nuo Dievo vardo, o mūsų kelionė – nuo jo veido šviesos. Iš tokios Dievo tikrovės kyla tam tikras žmogaus paveikslas, asmens samprata. Dievas yra dialoginė vienybė, buvimas palaikant santykį, taigi žmogus, sukurtas pagal jo paveikslą ir panašumą, yra pašauktas įgyvendinti save per pokalbį, susitikimą, būti per santykį.

Jėzus mums apreiškė, kad žmogus yra „sūnus“ arba „dukra“, kūrinys, kuris gyvena palaikydamas santykį su Tėvu ir per tai su visais savo broliais ir seserimis. Žmogus save įgyvendina ne siekdamas absoliučios autonomijos, pasiduodamas iliuzijai, jog yra Dievas, bet priešingai – pripažindamas, jog yra vaikas, atviras kūrinys, besistebiantis į Dievą ir ranką tiesiantis savo broliams bei seserims, kurių veiduose atranda visų Tėvo paveikslą.

Bažnyčios mokymas, susiformavęs iš tokio požiūrio į Dievą ir žmogų, kviečia rinktis Dievo primatą: visas žmogaus gyvenimas ir darbas priklauso nuo pirmosios vietos užleidimo Dievui, ne Dievui bendraja prasme, bet vardą ir veidą turinčiam Viešpačiui, Sandoros Dievui, išvedusiam tautą iš Egipto vergijos, prikėlusiam Kristų iš numirusių ir trokštančiam vesti žmoniją į taikos ir teisingumo paženklinatą laisvę.

Parengė br. Ramūnas Mizgiris OFM

Benediktas XVI bendravo su astronautais

(KAP) Gegužės 21 d. popiežius Benediktas XVI bendravo su 12 astronautų tarptautinėje kosmoso stotyje, skriejančioje 400 km virš Žemės. Popiežius iš Vatikano apaštališkųjų rūmų bibliotekos galėjo matyti astronautus televizijos ekrane, o jie girdėjo tik jo balsą. Per 24 min. trukusį pokalbį greta popiežiaus buvo vokiečių astronautas Thomas Reiteris ir Italijos kosmoso agentūros prezidentas Enrico Sagesse. Benediktas XVI pasveikino tarptautinės kosmoso stoties įgulą, gyrė jų drąsą ir pastangas, reiškė viltį, kad jų tyrimai prisidės prie žmonijos gerovės. Pokalbio metu Šventasis Tėvas uždavė penkis klausimus. Pirmiausia jis paklausė, kokios mintys apie tautų ir žmonių sugyvenimą kyla žvelgiant į Žemę iš kosmoso ir kaip mokslas galėtų padėti puoselėti taiką. JAV astronautas Markas Kelly atsakė, jog iš kosmoso nesimato tautas skiriančių sienų, tačiau galima suvokti, kad pasaulyje yra daug smurto ir žmonės tarpusavyje kovoja. Pasak jo, tarptautinėje kosmoso stotyje naudojama Saulės energija ir šių technologijų intensyvesnis taikymas Žemėje galėtų sumažinti smurtą. Pabrėždamas bendrą atsakomybę dėl planetos ateities, popiežius paklausė astronautų, kokią jie mato Žemę iš savo „ypatingo stebėjimo taško“. JAV astronautas Ronas Garranas atsakė, jog žmonijai duota planeta yra neapsakomai graži, tačiau, kita vertus, aiškiai matoma, kokia ji trapi. Benediktas XVI taip pat klausė, ar tarp intensyvaus darbo ir tyrinėjimų astronautai turi galimybę stabtelėti ir apmąstyti kūrinijos slėpinį, net pasimelsti Kūrėjui. Italijos astronautas Roberto Vittori, kuris prieš skrisdamas į kosmosą buvo gavęs iš Benedikto XVI medalį su žmogaus sukūrimo scena pagal Michelangelo freską, atsakė, kad meldžiasi už save, šeimas ir

ateitį. Į italų astronautą Paolo Nespoli popiežius kreipėsi itališkai sakydamas, kad meldžiasi už neseniai mirusią jo motiną. Šventasis Tėvas paklausė, kaip jis išgyvena šį gedulo laiką, ar kosminėje stotyje nesijaučia izoliuotas, ar jaučiasi esąs mylinčioje bendruomenėje. Astronautas padėkojo popiežiui už maldas ir sakė, jog, nors jis yra ne Žemėje, gali ją matyti ir justti ryšį. Šventasis Tėvas taip pat prašė astronautų tarti žodį jaunimui ir baigė pokalbį padėkodamas už nuostabią galimybę pabendrauti.

Popiežius smerkė spekuliacijas maisto produktais

(KAP) Gegužės 16 d. popiežius kalbėjo kongreso, skirto Jono XXIII socialinės enciklikos *Mater et magistra* paskelbimo 50-mečiui, dalyviams. Tarptautinį kongresą tema „Teisingumas ir globalizacija. Nuo *Mater et Magistra* iki *Caritas in veritate*“ surengė Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Benediktas XVI kalbėjo apie Jono XXIII socialinės enciklikos aktualumą globaliame pasaulyje. Popiežius pasmerkė neribojamas tarptautinių finansų rinkų spekuliacijas. Pasak jo, įveikus aštrią krizę, finansų pasaulis vėl grįžo prie lengvabūdiško kreditų dalijimo, dažnai leidžiančio neribotą spekuliacijas. Susirūpinimą kelia taip pat spekuliacijos maisto produktais ir vandeniu, žeme ir žemės ištekliais. Šie žalingi sandoriai veda į tai, kad dalis gyventojų jau ir taip išgyvenančių ekonominius sunkumus, dar labiau nuskurdinami. Popiežius ragino plėtoti tolygią ir socialiai atsakingą energetikos politiką. Pasak Benedikto XVI, socialinis klausimas yra neabejotinai susijęs su globaliu socialiniu teisingumu. Siekiant teisingai dalyti medžiagines ir nemedžiagines gėrybes, turi būti pasitelkta globalizuota demokratija, kuri būtų sociali ir leistų kiekvienam joje dalyvauti.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Ričardas Doveika

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 750 egz.

ISSN 1392-6098

© 2011, „Bažnyčios žinios“